SÖZ

Haftalık Haber Yorum Dergisi

TARİH: 8 ŞUBAT 1997 • SAYI: 104 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)

• ALMANYA 4 DM • İSVİÇRE 4 Sfr • FRANSA 14 FF • İNGİLTERE 1.7£ • HOLLANDA 5 Hfl • AVUSTURYA 28 AS • ABD 3$

Milyonlar sürekli aydınlık kampanyasına katılırken

1 dakika karanlığın aydınlığına tahammül edemeyenler de var!



"Aydınlık için yurttaş girişimi"nin başlattığı "Sürekli aydınlık için 1 dakika karanlık" kampanyası Türkiye'nin her yerinden yeni katılımlarla sürerken, DYP'liler ve MHP'liler karşı kampanya örgütlemeye hazırlanıyorlar. MHP'liler her akşam saat tam 21.00'de evlerindeki bütün ışıkları açacaklarmış...

HABERİ 3. SAYFADA

Göktepe davası:

Sanık polisler yine ortada yoktu

Metin Göktepe davasının Aydın'dan sonra Afyon'da yapılan duruşmasında sanık polis avukatları birer polis gibiydi. Avukatlar sanık polisleri savunurken, "dış mihrak", "İç mihrak", "örgüt üyesi", "terörist" gibi sözleri sıkça kullandı.

Hacer Yıldırım Afyon'daydı

5. sayfada

Yürümenin bedeli 239 yıl

Öğrencilere Türk-İş mitingine katılmanın bedeli olarak Ankara DGM tarafından 239 yıl hapis cezası kesildi. Protesto edenler mahkeme salonunda jandarma tarafından dövüldü.

6. sayfada

'Keriz' yatırımcıya borsa öğütleri

Borsa'nın 'bitirim' profesyonellerinin keriz silkeleme yöntemlerini merak edenlere öğütler..

Ali Rıza Semerci yazdı

12. sayfada

'Adalet' Made in USA

Kara Panterler'in lideri Elmer "Gerenimo" Pratt'ın 25 yıl haksız yere hapis yattığı ortaya çıktı. Bu haksızlığın FBI tarafından örgütlendiği açıklığa kavuştu..

16. sayfada

NE DARBE NE ŞERİAT



Tankların sokaklara çıkması 'demokrat' geçinen birçok kişi için gayet doğaldı. RP böyle yaparsa ordu da tepki gösterir diyorlardı. Ordunun tanklarını ortalığa salmasına hakkı olmadığını söyleyen çok azdı! Aslında RP ile ordu arasındaki ilişkiler son haftalara kadar gayet normal gözükürken birdenbire bu noktaya nasıl gelinmişti?

TÜRK-İŞ, DİSK, CHP, ÖDP ve EMEP'in görüşleri... orta sayfada



HAFIZA Feza Kürkçüoğlu

13 Şubat, TİP ve DİSK'in doğum günü

İşçiden esiyor yel..

Türkiye İşçi Partisi, 27 Mayıs darbesinin siyasal yaşama getirdiği nisbi serbet ortam içinde "İstanbul İşçi Sendikaları Birliği"ne bağlı 12 sendikacı tarafından 13 Şubat 1961'de kuruldu. TİP genel başkanı Avni Erakalın oldu. İlk iki yıl TİP yankı uyandırmadı. 15 Ekim 1961 seçimleriyle askeri yönetim yerini sivil yönetime bıraktı. 20 Aralık 1961'de 164 aydının imzası ile yayınlanan sosyalist eğilimli YÖN dergisi, TÜRK-İŞ yönetimince kurulmaya çalışılan Çalışanların Partisi'ni desteklemeye başladı. Bu gelişmeler üzerine TİP yönetimi aydınların ilgisini partiye çekecek aydın olarak tanınan bir genel başkan arayışına girdiler. Mehmet Ali Aybar yapılan teklifi kabul ederek 9 Şubat 1962 günü genel başkanlığını açıkladı. Aybar'la birlikte Türk solunun çeşitli geleneklerinden gelen sol aydınlar partiye katıldılar. 12 Mayıs 1962'de 1960 kurulan ve beklenen ilgiyi bulamayan Türkiye Sosyalist Partisi'de TİP'e katıldı. TİP bir sol rüzgarı oluşturmayı başarmıştı. Bunun üzerine Çalışanlar Partisi'nini kurulmasından vazgeçildi.

TİP Birinci Büyük Kongresini 9- 10 Şubat 1964'de İzmir'de yapana kadar örgütlenmesini ülke çapında yürüterek 16 ilde örgütlendi. Ve kongrede Mehmet Ali Aybar yeniden genel başkan seçildi. 1965 seçimlerine katılan TİP büyük bir başarı sağlayarak on beş milletvekili ile parlementoya girdi. 54 ilde seçime katılan TİP 276.000 oy almıştı. Bu da bütün oyların % 3 demekti. TİP parlementoda işçinin, topraksız köylülerin, işsizlerin haklarının için etkin mücadele verdi. TİP'in anti- emperyalist tavrı ve toplumda yarattığı canlanma sağ kesim tarafından örgütlenen saldırıları beraberinde getirdi. Gerek konge salonları, gerek TİP binaları, gerekse mecliste bulunan milletvekilleri bu saldırılardan payını aldı. 20 Şubat 1968'de mecliste TİP sözcüsü Çetin Altan linç edilmek istenmiş, AP'li içişleri Bakanı "Zehir Hafiye" Faruk Sükan "Nazım Hikmet'i milli şair, vatan şairi olarak göstermedin mi?" diye sataşmış ve Çetin Altan'nın "En büyük şair idi Nazım Hikmet" cevabı üzerine AP'liler Çetin Altan'a tekme, yumruk ve silahlarla saldırmışlar, TİP milletvekili Yunus Koçak silah kabzası ile yaralanmıştı. Saldırılar artarak devam etti, 29 Ocak 1971'de Amasya İl Başkanı Şerafettin Atalay alçakca öldürüldü.

1968 yılı ile başlayan öğrenci olayları, toprak işgalleri sürerken TİP içindeki çeşitli siyasi çizgilerin mücadeleleri sertleşti. Genç TİP kadroları Mihri Belli'nin savunduğu "Milli Demokratik Devrim" tezi etrafında toparlanırken, Behice Boran ve M. Ali Aybar çevresinde de "Sosyalist Devrim" tezini savunan bir kanat oluştu. Ekim 1969 genel seçimlerinde TİP ancak iki milletvekili çıkarabildi. 16 Kasımda M. Ali Aybar genel başkanlıktan istifa etti. 29 Ekim 1970'de Ankara'da toplanan IV. Büyük Kongre Boran kanadının seçimleri kazanmasi ile sonuçlandı. Boran genel başkanlığa getirildi. 12 Mart cuntasına karşı TİP muhalefeti sürdürdü. Ama 1971'de TİP yöneticileri askeri mahkeme tarafından tutuklandılar ve Anayasa Mahkemesi TİP'i Dördüncü Kongre'nin doğu sorunu ile ilgili kararını gerekçe gösterek "bölücülük" gerekçesiyle kapattı. 1974 afından sonra TİP, 30 Nisan 1975'de yeniden Behice Boran'nın başkanlığında kuruldu. 12 Eylül 1980 cuntasına kadar siyasi yaşamını sürdüren TİP yurtdışında faliyetlerini sürdürdü. 7 Ekim 1987'de Brüksel'de TKP ile birleşen TİP, TBKP ismini aldı.

TİP, Türkiye'de ilk kez farklı toplumsal dinamikleri bir ortak payda etrafında toplamayı ve bir özgürlük ve demokrasi rüzgarı oluşturarak çeşitli toplumsal talepleri sosyalizm ekseninde savunan bir parti oldu. Sendikacılar, işçiler, aydınlar, Kürtler ve sosyalist gençler aynı çatı altında birleşmişlerdi. TİP deneyimi, Türk sol hareketinin dönüm noktalarından biri oldu. Daha sonra 1. TİP hep "birlik" örneği olarak anılır oldu. Türk solunu kitlelerle kucaklaştıran TİP, ülke koşullarının ve dünya sosyalist hareketinin olumsuz koşullarının etkisiyle varlığını sürdüremedi.

TİP geleneği şimdi Özgürlük ve Demokrasi Partisi'nde devam ediyor. Farklı siyasi çizgilerden, farklı toplumsal dinamiklerden insanların biraraya gelmesiyle kurulan ÖDP bir yaşında. Aynı TİP gibi ülkede özgürlük ve demokrasi rüzgarını arakasına alarak geleceğe doğru ilerliyor. Önünde örnek aldığı ve ders çıkartığı TİP deneyimi ile.

İşçilerin devrimci örgütü DİSK kurulur

Türkiye işçi sınıfının Türk-iş'ten sonra kurduğu ikinci konfederasyonu olan Devrimci İşçi Sendikaları'nın doğum günü de 13 Şubat.. DİSK, 1960'lardan sonra artan işçi direnişleri ve grevlerinin yaşandığı günlerde, 1967'de kuruldu. Maden-İş, Lastik-İş, Basın-İş, Gıda-İş ve Türk Maden-İş sendikaları tarafından kurulan DİSK, kısa sürede işçilerin mücadelelerinin örgütleyicisi oldu.



15-16 Haziran 1970 direnişinde, 1 Mayıs İşçi bayramlarında, faşizme ihtar eylemlerinde, DGM direnişlerinde, grevlerde, işgallerde, direnişlerde hep DİSK vardı...

12 Mart ve 12 Eylül cuntaları tarafından kapatılan DİSK, bugünlerde yeniden işçilerin örgütü olmayı başardı.

İşçilerin ekonomik, demokratik ve sendikal mücadelesini yıllardır sürdüren DİSK her zaman siyasal yaşamı etkileyecek bir platform da oldu.



Mehmet Ali Aybar TİP'i kitlelerle buluşturan Genel Başkan oldu..



Darbeyi çöpçatanlıkla önlemek mümkün mü?

Türk-İş Başkanı Bayram Meral ve DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak geçtiğimiz hafta parlamentodaki"düşman kardeş"leri ziyaretle, onlara "rejimin selameti" için "birlik" çağrısı yaptılar.

Öyle anlaşılıyor ki, sendikacılarımızın aklı sosyal-demokrat CHP ile demokratik sol DSP arasındaki ve biri Koç kliğine düşman, öteki daha ziyade Almancı DYP ile ANAP arasındaki bölünmeye bir türlü yatmıyor. Daha da ilginci, şu "rejjim" denilen kapitalist sömürü düzeninden ve onun oldum olası değişmeyen kapitalist otoriter ve yarı-askeri devlet sisteminden çektiği kalmayan işçi sınıfinada rejimi "kurtarma" derdine düşmeleri.

Şu mevcut "rejim"den metropol "aslanları" Koçlar, Sabancılar, Eczavcıbaşılar, memnin değil, "değişsin" diye yırtınıyorlar... İslamcılar rejimi şeriat doğrultusunda, askerler sivil dikta doğrultusunda "değiştirmek" için elden ne geliyorsa yapıyor; bırakalım merkez-sağ ve merkez -sol kanattaki mevcut bölünmeyi, bu kutuplaşma, bölünmüşlerin de bir kez daha bölünmesini doğuruyor: DYP Refah'la ordu arasında bocalıyor, ANAP'ın içinde Refah yanlısı ve asker yanlısı eğilimler ortaya çıkıyor, sosyal demotratlar "katılımcı, özgürlükçü demokrasi"yi mi yapışsınlar, yoksa Sincan sokaklarında homurdanan bir zırhlı araca mı kapağı atsınlar bilemez hale geliyorlar.

Şu mevcu t "rejim"i savunan bir tek sınıf ve bir tek politik güç yok ve sendikalarımız "rejim"i kurtarmakla meşguller. Akıllarına bu memleketi savaş batağına sürükleyen, şeriat tehlikesini de darbe tehlikesini de bölgesel savaş tehlikesini de bağrında büyütüp, azdıran, çalışanlara yalnızca selafet, baskı ve yarınlarına güvensizlikten başka hiç bir şey getirmeyen bu rejimi değiştirmek gelmiyor.

Rejimi kurtarmak için haykırıyorlar: "Türkiye'nin bütün sosyal demokratları ve demokratik solcuları birleşin!"

Yetmiyor!

"Türkiye'nin bütün kapitalist partileri birleşin!.."

Medya sendika ilderlerini yere göğe koyamaz oluyor... Bunların üye sayılarını virgülüne kadar veriyor ve yüzbinlerce işçi, siyaset meydanına merkez-sağdaki ve merkez-soldaki çatlağı yapıştıraca k bi rer "uhu" tüpü gibi süsrülüyor.

Ve hiç kimse bu sendika yöneticilerine şu soruyu sormuyor:

"Sendikal hareketi kapitalist sınıf karşısında paramparça edenlerin, merkez-sağın ve merkez-solun şeriat karşısında birliğini savunması hem trajik, hem de komik olmuyor mu? Kelin merhemi olsa kendi başına sürerdi hesabı, sendikaların elinde "birlik uhusu olsa kendi bölünmüşlüklerine sürerdi" dense. bu sendika yöneticileri nası l yanıt verirdi?

İşçi sınıfına yeni bir sendikal ruh gerekiyor.

Düzen partilerinin bölünmüşlüğüne kendi sendikal birliğini kurarak yanıt veren ve rejimi "kurtarmayı" değil, emekten yana değiştirmeyi isteyen bir ruh...

Yürüyüşlerde her nedense stadyumlardan yükselen sloganlar öykünen işçi arkadaşlarımıza, yine o tribünlerden yüks elen bir sloganı kongrelirde kullansınlar diye hatırlatmak istiyoruz:

"Ruhsuzlar!.."

ABONELERİMİZE DUYURU

18 Şubat 1995 tarihinde ilk sayısı yayımlanan SÖZ elinizdeki bu sayısıyla birlikte ikinci yılını doldurmuş bulunuyor. Büyük çoğunluğuyla 6 aylık süre için yapılan aboneler o tarihten bu yana dört kez yenilendi ve 6 aylık süre için abone olan okurlarımız için sıra beşinci kez abone olmaya geldi. 104. sayımız yurtdışındaki bazı abonelerimizin dördüncü dönemlerinin bittiği tarih oluyor. Bizim abone listelerimizde yaptığımız incelemeye göre 104. sayı itibariyle Almanya'da 39, İsviçre'de 25, İngiltere'de 29, Avusturya'da 9, Hollanda'da 8, İsveç'te 12, ABD'de 3, Fransa'da 2, Danimarka'da 2, Belçika ve Lüksemburg'ta 1'er okurumuzun aboneliği bitmektedir. Aboneliğini yenileyecek okurlarımıza 6 aylık abone ücretinin 100 DM, 1 yıllığın ise 200 DM olarak değişmediğini hatırlatırken, aboneliğin yenilenmesi için aşağıdaki isime paranın yatırılarak dergimize de telefon veya faksla bilgi vermelerini rica ediyoruz;

Ali Küçük
Türkiye İş Bankası
Galatasaray Şubesi
Tel: 0212-243 12 69
Fax: 0212-249 99 29

Hergün saat 21'de ışıklarını kapatanlar çoğalıyor

Aydınlığınız için bir dakika

Hacer YILDIRIM

"Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık" kampanyası sürüyor. Aydınlık için Yurttaş Girişimi'nin başlattığı kampanya her geçen gün büyüyor.

"Sürekli Aydınlık"kampanyası1 Şubat günü saat 21.00'de bir dakika ışıkların kapanmasıyla başladı. Daha sonraki günlerde ise evlerde ışıklarını kapatanlar, ışıklarını yakıp söndürerek, tencere kapaklarını birbirine vurarak eylemi renklendirirken, sokakta olanlar ellerindeki mumları söndürerek eyleme katılıyorlar. Arabalarında olanlar ise korna sesleriyle ve farlarını yakıp söndürürek eyleme destek vermeye başladılar.

Yurtaşlık Girişimi'nden alınan bilgiye göre İstanbul'da eyleme en çok Kadıköy bölgesinde oturanlar destek veriyor. Geçen hafta yaklaşık 150 kişinin Kadıköy Bahariye Caddesi'nde mumlarla sokağa çıkarak eyleme destek verdiği, Kartal Maltepe'de ise katılımın oldukça yüksek olduğu ifade edildi.

Leman Dergisi de kampanyayı desteklemek için herkese çağrıda bulundu. Yapılan çağrıda şu sözlere yer verildi: "Vatanseverlikten hukuk devletine kadar bütün değerleri zedeleyenlerin vurdumduymazlığı karşısında utanç ve şaşkınlık duymanın dışında birşey yapmak; hep bizim adımıza konuşulması yerine bir kez de biz konuşmak istiyoruz. Hayatımızın hiç değilse bundan sonrasının farklı ve keyifli olabilmesi için, gündelik yaşamımıza karışan kirliliğin son bulmasını istiyoruz. "Şerefli" katilleriyle, "şerefli" politikacılarıyla, "şerefli" korucularıyla, "şerefli" bürokratlarıyla hayatımıza bir kabus gibi çöreklenen zifiri karanlığı yırtıp atmak için herkesi 1 şubat gecesinden itibaren her gece saat 21.00'de ışıkları bir dakkia karartmaya çağırıyoruz."



SÜREKLİ AYDINLIK İÇİN BİR DAKİKA KARANLIK

1 Şubat günü ise Leman Kültür'de kampanyayı desteklemek için bir gece düzenledi. Sunuculuğunu Orhan Aydın'ın yaptığı gecede Can Yücel, Orhan Pamuk, Ercan Karakaş, Müjde Ar, Aydın Engin, Baba Ocak, Tomris Özden, Cezmi Ersöz, Metin Üstündağ ve Ergin Cinmen birer konuşma yaparak kampanya destek verdiler. Ayrıca devlet-mafya -aşiret ilişkisini ortaya çıkaran Susurluk kazası ile ilgili Cüneyt Özdemir'in hazırladığı bir de film gösterisi yapıldı. Şair Can Yücel ise saat 21.00 Leman Kültür'ün şalterini indirerek eylemi başlattı. Işıklar kapandığında ise katılımcılar "Sürekli aydınlık"sloganını attılar.

İZMİR: İzmir'in Hatay semtinde ise kampanyanın 3. günü katılımın çok yüksek olduğu, arabaların korna seslerinden ve farların yanıp sönmesinden trafiğin yaklaşık bir saat durduğu öğrenildi. İzmir'de kampanyaya en çok Bornova, Karşıyaka, Hatay ve Mithatpaşa semtlerinde oturanların destek verdiği belirtiliyor.

SAMSUN: Katılım çok yüksek değil. Katılanların ise daha çok evlerinden tencere kapaklarını birbirine vurarak eylemi destekledikleri belirtildi.

BURSA: Evlerde kampanyaya katılımın az olmasına rağmen 7 Şubat günü Bursa'da Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu önünde bir grubun ellerinde mumlarla eyleme destek vereceği öğrenildi.

ADANA: Katılım oldukça yüksek. Evlerde katılanların ışıklarını yakıp söndürdüğü, tencerelerle dışarı çıktığı, arabaların ise saat 21.00'de korna çaldığı öğrenildi.

Ayrıca DİSK'in 13 Şubat'ta yapacağı kuruluş şenliğinde eyleme 1 dakika ışık kapatarak destek vereceği, 7 Şubat'ta da ÖDP'nin kuruluş şenliğinde şalter indirilerek eyleme destek verileceği öğrenildi.

Kampanyanın ilk günü ise TEK'den yapılan açıklamada eyleme katılanların yaklaşık 3 milyon 500 bin kişi olduğu ifade edildi.

"Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık" kampanyası için yapılan çağrıyı tekrarlıyoruz: "Suç örgütlerini kuranların ve onlara görev verenlerin mutlaka yargı önüne çıkarılması konusundaki kararlı isteğimi göstermek; olayı soruşturan kişi ve mercilere destek vermek; demokrat, çağdaş, şeffaf hukuk devleti özlemimi duyurmak için 1 Şubat1997 gününden itibaren 21.00'de ışığımı bir dakika süreyle karartıyorum. Ve bu ülkede yaşayan herkesi, bir ay süreyle ışıklarını karartmaya çağırıyorum. Bu çağrı yurttaştan yurttaşa yapılmıştır"

"Suç örgütlerini kuranların e onlara görev verenlerin mutlaka yargı önüne çıkarılması konusundaki kararlı isteklerini göstermek isteyenlerin sayısı artıyor. Olayları soruşturan kişi ve mecilere destek vermek; demokrat, çağdaş, şeffaf hukuk devleti özlemini duyurmak isteyenler 1 Şubat 1997 gününden beri ışıklarını saat 21.00'de 1 dakikalığına söndürüyorlar."



Can Yücel aydınlık için Leman Kültür'ün şalterini indiriyor..

DYP ve MHP "1 dakika karanlıktan" şikayetçi:

Karanlık için ışıkları yakın

Haber Merkezi–Aydınlık İçin Yurttaş Girişimi'nin başlattığı "Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık" kampanyası Türkiye'nin her yerinde yeni katılımlarla sürerken, malum çeteyle malum ilişkiler içinde olanlar karşı kampanya örgütlemeye hazırlanıyorlar.

Eyleme ilk tepki DYP Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Gölhan'dan geldi. Gölhan, çetelerin olmadığı bir ülkede yaşama özlemiyle hergün saat 21.00'de ışıklarını söndüren yurttaşları "vatan haini" olarak suçladı. Gölhan eylem yapanlara soruyordu: "Türkiye ne zaman kirlendi ki, birileri çıkıp ışık aramaya başladı?"

Kamuoyu Gölhan'ı daha önceleri yaptığı "önemli" açıklamalardan da tanıyor. Gölhan geçtiğimiz günlerde de Abdullah Çatlı için "Çatlı birden gözümde büyüdü." şeklinde bir açıklama yapmıştı. Anlaşılan Gölhan "101. büyük Türk büyüğüne" ve çete arkadaşlarına ilişilmesini pek istemiyordu..

Gölhan'dan sonra her iktidarın 'hınk deyicisi' Türkiye gazetesi de "Sürekli aydınlık için 1 dakika karanlık" eylemcilerine sataşıyor, "bu masum eylemin aslında bir komünist oyunu" olduğunu hatırlatıyordu.

Işıklarını söndürenlerin "hain" olduğuna inanan, sadece Gölhan ve Türkiye gazetesi değildi. MHP'nin yayın organı Hergün gazetesi de bu kampanyayı "Türkiye'yi bölüp parçalamak isteyenlerin oyunu" olarak görüp, "Türk milletinin gerçek tavrı bu kampanyaya karşı çıkmayı gerektirir" diye yazıyordu. Ve MHP'liler karşı kampanya öneriyorlardı: "Saat 21.00'de evinizdeki bütün ışıkları açın!"



Çatlı hayranı Mehmet Gölhan ışıkları söndürenlerin hain olduğunu düşünüyor

Susurluk kazası ertesinde çetelerle ve artık burun direklerimizi sızlatmaya başlayan pislikle birinci dereceden alakalı olduğu ortaya çıkan MHP, endişelenmekte kendince haklıydı. Çünkü geçtiğimiz günlerde açıklanan bir kamuoyu araştırması MHP oylarının yarıyarıya azalarak yüzde 5'in altına indiğini gösteriyordu. Eylemcilere onlar kızmasındı da kimler kızsındı?

"Sürekli aydınlık için 1 dakika karanlık" eylemi alışageldiğimiz saflaşmayı değiştirdi. Şimdi aydınlık isteyenler hergün tam 21.00'de ışıklarını kapatıyorlar, karanlıktan yana olanlarsa tam 21.00'de sonuna kadar açıyorlar. Birinciler sadece 1 dakika karanlıktan yanalar, ikinciler ise sadece 1 dakika aydınlıktan...

Birinciler 23 saat 59 dakika ve 365 gün aydınlık istiyorlar, ikinciler ise galiba, karanlık olacaksa tam olsun demeye getiriyorlar...

İstanbul'da bir ev basıldı, bir kişi öldürüldü..

Bir yargısız infaz daha

Haber Merkezi- Geçtiğimiz çarşamba İstanbul Tarlabaşı'nda yine yargısız infaz vardı. Terörle mücadele timleri yasadışı bir örgütün hücre evi olduğu iddia edilen bir eve operasyon düzenlediler.

Polise göre "çatışmaya giren militanlardan biri ölü olarak ele geçirildi." Gazeteler operasyonun MHP Maltepe İlçe Başkanı'na düzenlenen suikastle ilgili olarak düzenlendiğini yazdılar.

Ama gerek operasyon ertesindeki çelişkili açıklamalar, gerek polisin tavrı İstanbul'da bir "intikam yargısız infazının" tertiplendiği olasılığını akıllara getiriyor.

Görgü tanıkları, polisin beyanının aksine bir çatışma çıkmadığını, polisin kapıyı kırarak içeri girdiğini iddia ediyorlar.

Polis operasyon sonrasında gazete muhabirlerinin eve girmesini engellediği gibi, 20 özel harekatçının ellerinde torbalar ve ağızları kapatılmış çuvallarla dışarı çıkışı kuşku çekti. Basının fotoğraf çekmesini engelleyen polisin, evin kırık kapısını da onardığı görüldü.

Eve girmeyi başaran bir muhabir polisin ev sakinlerine ait olduğunu iddia ettiği silahların mizansen kuşkusu verecek şekilde yerleştirilmiş olduğunu dikkat çekiyor.

Polisin suçlu olup olmadığı belli olmayan insanları, yargılanmalarını beklemeden "intikam kokan bir operasyonla" infaz ediyor oluşu, endişe verici bir "alışkanlık" haline geliyor.

"Aydınlık bir Türkiye için 1 dakika ışıklarını" söndürenlerin özlemi her geçen gün daha acilleşiyor..



AZALIRKEN — Yelda

Nüfusunun yüzde bilmem kaçı Müslüman Türkiye

Azınlıklara gözdağı

Başkentte Sincan Belediyesi'nin 1 Şubat'ta düzenlediği Kudüs Gecesi'nde, Müslümanların gerekirse bir cihat seferberliği için ayağa kalkacağı, zaten Türkiye gibi yüzde 99'u Müslüman bir ülkenin şeriat içinde bulunduğu söylendi. Refahlılarınki öyle bir Filistinli aşkıydı ki, Filistinliler değil, İran büyükelçisi çağrılmıştı.

Gecedeki sözlerin şeriatla ilgili bölümleri kınandı. Aynı gece Yahudi düşmanlığı yapılmış olmasının üzerinde durulmadı. Hele şu, "Türkiye'nin yüzde 99'u Müslümandır" sözünün neye dayanılarak söylendiğini anlayabilene aşkolsun. Mesela kaç ateist var, nereden biliniyor? "Türkiye'nin yüzde 99'u Müslümandır" demek; "hey ötekiler, en fazla yüzde birsiniz, azınlıksınız, ayağınızı denk alasınız" anlamı taşıyor bence. Ve de, bu toprakları "gâvurlardan" tamamiyle arındıramamış olmaktan duyulan kahır... (Zaten RP'nin de, islamcıdan öte, milliyetçi bir parti olduğunu düşünüyorum -mesela DSP gibi. Örneğin Susurluk pisliğini kapamak için, Beyoğlu Belediye Başkanı'nın ağzından gündeme sürdükleri Taksim'e cami talebi dinci değil, milliyetçi, fetihçi bir talep. Hatta kazırsak altını, ırkçı. Ötekilere var olma hakkı tanımayan, yüzde 1 ile hadlerini bilmelerini salık veren bir talep. Taksim'deki kiliseleri yıllardır dört bir yanlarından beton yapılar ve reklam panoları ile kuşatıp görünmez kılmak da yetmiyor; şöyle manzaraya hükmedecek, estetik olarak değilse de, cüssesiyle muazzam bir cami ihtiyacı duyuyorlar.)

Kendi kuyumuzu kazıyoruz

Aynı, nüfusunun yüzde bilmem kaçı Müslüman, cümlesini kullandıklarını gördüğüm muhalif arkadaşlarım benim kadar alıngan değiller herhalde. RP tahlili yaparken omuzdaşım Ergin Cinmen şöyle diyordu: "Yüzde 98'i Müslüman olan bir ülkeyiz biz, böyle bir partinin varlığı kaçınılmazdır; olacaktır"...

Bu ayki Pazartesi dergisi "Fadime meselesini" tahlil ederken "sorunu imam nikahıyla aldatılmış tarikat kurbanı zavallı kadınların durumu olarak görmenin ne kadar yanlış olduğu açık" diyor. Doğru söze ne denir. (Artı, hepimizin birer Fadime olduğunu da düşünüyorum bazen. Hatta en çok da, biz feminist bilinen, evlilik kurumunu didik didik tartışmış kadınlara erkeklerin çeşitli çağdaş örtülere bürünerek bir anlamda Fadime muamelesi çektiğini de görüyorum.) İyi de, alıntıladığım şu yarım, doğru cümle, şöyle bir girişle gerekçelendirildiğinde katılmam mümkün olmuyor: "medeni nikahlı kadınların bile yüzde 80'inin ek olarak imam nikahı kıydırdığı bir ülkede yaşadığımızı hatırlarsak"...

Egemen çoğunluk dışında olduğumun hatırlatan böylesi bir cümleler; kendimi tehdit altında hissetmeme neden oluyor. Düşüncesizce, 'burası Müslüman bir ülkedir'i başıma kakan, hep beraber kuyumuzun kazılmasına hizmet eden yoldaşlarımınkindense, RP Bitlis milletvekili Abdülhaluk Mutlu'nun şu sözlerinden mutlu oluyorum: "Filistin gecesi yapacaklarına, demokrasi gecesi yapsınlar. Doğu, güneydoğu gecesi yapsınlar. Ben cami değil, fabrika istiyorum. Türkiye'nin tek problemi türban ve cami midir? Demokrasi ve insan haklarıdır"* ...

Bir de şöyle tahlil mümkün tabii, ama bunun için memleketi, tarihini, insanlarını, kendini tanımak gerek herhalde: "Türkiye'nin yüzde 99'unun müslüman olması, Türkiye'nin tek niteliği değildir. Türkiye'nin bir başka niteliği nüfusunun yüzde 80'inin mesleksiz oluşudur. Mesleksiz yığınların örgütlü bir bölümü, dinsel bir demagojiyle egemen bir sınıf durumuna geçivermenin özlemi içindedirler. Tıpkı aşırı ırkçıların da, ulusçu bir demagojiyle aynı özlemi paylaşmaları gibi... Mesleksiz ama egemen bir siyasal sınıf olarak yaşamak Türkiye'de..." **

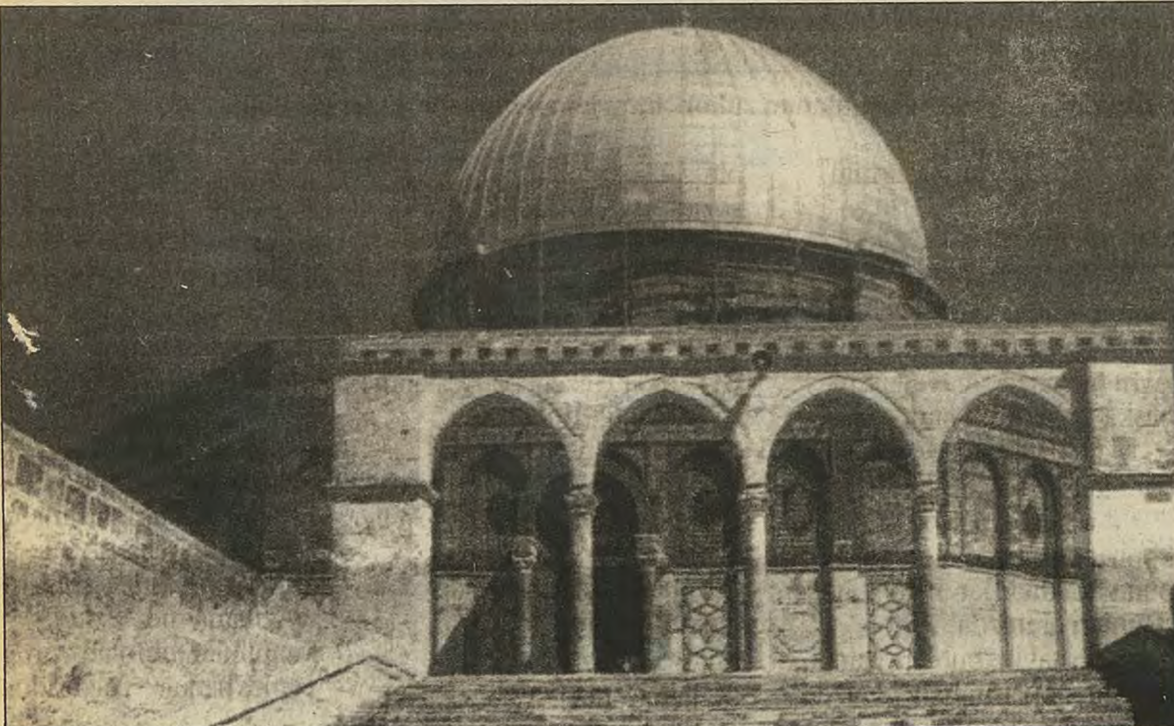
Belediyelerde hizmette sınır yok.

Pendik Belediyesi 'Tarihten Günümüze Kudüs Meselesi' adıyla bir panel düzenledi ve orada, Müslümanlar için birleştirici rolü olan Kudüs'ün bir taşına zarar verildiği takdirde dünyada tek bir sinagogun ayakta kalamayacağı tehdidi savruldu. Bu da güzel güzel onaylanarak Yeni Şafak gazetesinde yazıldı (27.11.1996). Türkiye'deki sinagogları ve dolayısıyla Yahudileri nasıl terör altında bırakırsınız diye soruşturan oldu mu, bilmiyorum. Duymadım. Toplatmaya gelince, dergilerimizi ilgiyle izleyen savcılıklar bunu suç duyurusu olarak kabul ederler mi bilmem, yüzde bilmem kaçı Müslüman olan ülkemizde...

Yerel yönetimlerden, seçilmişlerden örnekler veriyorum, onlara oy veren çoğunluklar beni ilgilendirdiği için. ANAP'lı belediyeler de hizmette sınır tanımıyor. Avcılar Belediyesi 'Batı Trakya'da Türk kimliği'ni ele aldığı bir panel düzenledi. Belediye Başkanı Tahsin Salihoğlu, buradaki Yunanlılara/Rumlara saldırmak gerektiğini söylüyor: "Zaman kısasa kısas zamanı. Eğer Yunanlı Batı Trakya'da benim 4 bacıma saldırıyorsa, ben burada 4 Yunanlıyı hastanelik etmeliyim"...*** Salihoğlu hakkında, Türkiye'deki azınlıkları tehdit ettiği için soruşturma açılmış mıdır dersiniz, nüfusunun yüzde bilmem kaçı Müslüman olan ülkemizde...

** 5.2.1997, Hürriyet ** Çetin Altan, 5.2.1997, Sabah *** 30.1.1997, Yeni Şafak*

Dünya vatandaşlarına duyurulur:
Avrupa Konseyi ile Avrupa Birliği başkanları 30 Ocak'ta Irkçılıkla Mücadele Yılı'nı başlattılar.



Pendik Belediyesi'nin düzenlediği panelde Kudüs'ün bir taşına zarar verildiği takdirde dünyada tek bir sinagogun ayakta kalamayacağı tehdidi savruldu.



Erbakan muhalifleri yamyamlıkla suçluyor

'Gulu gulu' ve Refah'ın ırkçılığı

Refah Partisi Genel Başkanı ve 54. Cumhuriyet hükümetinin Başbakanı Necmettin Erbakan, muhaliflerine ve basına kızdıkça ilginç benzetmelere başvuruyor. Taksim'e cami, türban ve Sincan olaylarından sonra Erbakan yine öfkelendi ve basını "gulu gulu dansı yapmakla" ve "yamyamlıkla" suçladı.

Çeşitli köşe yazarları, örneğin Radikal'den İ.Hakkı ve Hakkı Devrim "gulu gulu dansını" Erbakan'ın hindi merakına yoruyorlar. Lakin fena halde yanılıyorlar. Zira, hem "gulu gulu"nun ardından sarfedilen "yamyam" benzetmesi, hem de daha önce çeşitli vesilelerle dile getirilen "Türkiye Uganda değildir." gibi cümleler, Erbakan'ın "gulu gulu dansı"yla Afrikalı yerlilerin danslarını kastettiğini gösteriyor.

Erbakan muhaliflerini aşağılamak için neden onları sürekli Afrikalı yerlilere benzetiyor? Neden en bayağı ırkçıların kolay sarfedemeyeceği biçimde siyahları "yamyam" ilan edebiliyor?

Siyahlar neden yamyam?

Bu soruları sorduktan sonra biraz hafızalarımızı tazeleyelim. Irkçılık yani insanları ırklarla kategorize edip, başka ırkları kendi ırkından aşağı görme eğilimi, sömürgecilikle birlikte güç kazanan bir eğilim. Yeni dünyaları sömürgeleştirmek için keşfe çıkan "beyaz adam" insanlık dışı baskı ve uygulamaları kutsal bir amaç uğruna yaptığına kendini inandırmıştı. Sömürge seferleri ilkel toplumlara kutsal hrıstiyanlık dininin ve uygarlığın götürüldüğü "gaza"lar olarak kutsandı. Sömürgeciler Afrika ve Amerika'ya altın için değil, "Tanrı için ve şeref kazanmak için" gidiyorlardı! Üstelik bu mantık sadece Erbakan'ın "yamyamlarına" değil, hep övdüğü Osmanlı'ya karşı da kullanılıyordu.

Bu yüzden siyahların ırkçılığa karşı giriştiği mücadelede islam çeşitli zamanlarda önemli bir direniş unsuru oldu. Amerikalı siyahların efsanevi lideri Malcolm X, beyazların dini hristiyanlığa karşı siyahların müslümanlığı seçmesi gerektiğini savunmuştu. Zaten Erbakan'ın "yamyam" olarak aşağıladığı Afrika'nın yarısından fazlasının müslüman olması da tesadüf değil.

Batı'nın neyine karşı?

Güncele geri dönelim. Batı karşıtı propagandayı söyleminin başına yerleştiren Refah, hiç düşünmeksizin "Batı sömürgeciliğinin keşif kolu oryantalizmin" (Edward Said) en bayağı argümanlarına sarılmaktan geri kalmıyor. Irkçı benzetmeleri kolayca kullanabilme "meziyeti" sadece Erbakan'a da ait değil, siyasal islamın Ali Bulaç, İsmet Özel, Rasim Özdenören gibi entelektüelleri de böylesi benzetmelere rahatça başvurabiliyorlar.

Çünkü özelde Refah, genelde siyasal islam, Batı karşıtı eleştirilerini Batının düzenine, kapitalizme değil, onun kültürel biçimlerine yöneltiyor. Kapitalizmi kutsadığı için Batı'ya karşı eleştirileri ikiyüzlü ve sahte olmaktan kurtulamıyor.

Göstermelik 'islam ümmeti' söylemleri ve şovları bir yana, siyasal islam, yine Batı kaynaklı bir zemini, ulus-devleti kendisine veri alıyor. Milliyetçilik de, ırkçılık da, sömürgecilik de bu zeminin karakteristiklerinden biri olduğu için, siyasal islam bunlara kolaylıkla uyum sağlıyor, yeniden üretiyor. Örneğin "emperyalizme ve sömürgeciliğe" söylem düzeyinde bile olsa karşı çıkanlar Erbakan'ı "fatih" olarak övmekte beis görmüyorlar.

Türkiye'nin en zengin politikacısının kapitalizme karşı olması zaten hayal olurdu. Ama siyasal islamın yükselişinin sadece demokrasiye ve laikliğe zarar vermediğini, demokrasi düşmanı fikirleri de yaygınlaştırdığının altını çizmekte fayda var.

İlhan Pekmezci

Göktepe davası 11 Nisan'a ertelendi

Sanık polisler tanıklarla yüzleştirilecek

Metin Göktepe davasının Aydın'dan sonra Afyon'da yapılan duruşmasında sanık polis avukatları, birer polis gibiydi. Avukatlar, sanık polisleri savunurken, polislerin ve devlet erkanının çok sevdiği ve dilinden bir türlü düşürmediği, "Burası Türkiye, dış mihrak, iç mihrak, örgüt üyesi, terörist," sözlerini sık sık kullandı.

Hacer YILDIRIM

Metin Göktepe davasının 6 Şubat'ta Afyon'da yapılan duruşmasına iki bin kişi katıldı. Afyon Kapalı Spor Salonu'nda saat 14.30'da başlaması gereken duruşma, izdihamdan dolayı ancak 15.30'da başlayabildi. 100'ün üzerinde yerli ve yabancı gazeteci, Sınır Tanımayan Gazeteciler ve Sınır Tanımayan Avukatlar da davanın izleyicileri arasındaydı.

Dava sonucunda mahkeme heyeti, bir dahaki davanın 11 Nisan'a ertelenmesine karar verirken, müdahil avukatların, sanık polislerin tutuklanmasına ilişkin isteğini reddetti ve sanıklar hakkında tutuklamaya yeterli delil olmadığına karar verdi. Ancak mahkeme heyeti bu duruşmada, bir dahaki sefere tanıklarla sanıkların Eyüp Ağır Ceza Mahkemesi'nde yüzleştirilmesi yönünde de bir karar aldı.

Göktepe'yi döverek öldürmekten sanık 11 polis, Afyon'daki duruşmaya da katılmadı. Bu arada davada ortaya çıkan en önemli nokta, sanık polislerin ifadelerinin 7 Şubat'ta alınması gerekirken, Eyüp Ağır Ceza Mahkmesi tarafından, sanık avukatlarının isteğine uyularak, müdahil avukatlarına da haber verilmeden, ifadelerinin gizlice 5 Şubat'ta alınmış olmasıydı.

Metin Göktepe'nin ailesi, her zamanki gibi duruşmadaydı. Göktepe'nin annesi Fadime Göktepe, bir hafta önce Bursa'da geçirdiği trafik kazası sonucu ayağı alçılı, kolu sargılı ve yüzü gözü mosmor olarak duruşmayı izledi. Doktor izin vermemesine rağmen duruşmaya gelen anne Göktepe, "Bursa'dan İstanbul'a gelirken çok kötü oldum. Eğer bayılırsam Metin'e yetişemem. Yine bayılırsam eğer, düşmanlarımı sevindirmiş olurum, diyerek hep kendimi tuttum" dedi.

Yaklaşık 200 civarında müdahil avukatı polislerin ifadesinin alınırken, usule aykırı olarak kendilerine haber verilmediğini belirtip itirazda bulundu. Duruşmada, avukatların adı okunurken, Sınır Tanımayan Avukatlar'ın da gözlemci olarak katılacağı belirtildi. Bunun üzerine sanık avukatları itiraz etti: "Burası Türkiye, biz Avrupa'daki davalara katılıyor muyuz, biz gitsek bizi köşelerde oturturlar, biz ülkeyi böldürtmeyiz." Göktepe'nin avukatları da sanık avukatlarının tepkisine tepki gösterdi. Ancak, duruşma hakimi, Göktepe'nin avukatlarının itirazlarını dinlemeyerek, yabancı avukatları dinleyici sıralarına aldı. Mahkemenin bu kararını protesto eden, Belçikalı avukat G. Henri Beauthier, dinleyici sıralarına giderken, mahkeme heyetinin önüne gidip eğilerek selam verdi ve hepsinin elini tek tek sıktı. Bunun üzerine duruşmayı izleyenler, Beauthier'i alkışlayarak yaptığı protesto eylemini destekledi.

Tanıklar: Polisler döverek öldürdü

Afyon'daki duruşmaya, Göktepe'nin, Eyüp Kapalı Spor Salonu'nda dövüldüğünü gören iki tanık da katıldı. Deniz Özcan ve Ali Ekber Karabıyık ifadelerinde, Metin'in polislerce öldürüşe dövüldüğünü gördüklerini belirttiler. Deniz Özcan, Metin'in dövülerek öldürüldüğünü gördüğünü ve yüzleştirildiği takdirde döven polisleri tanıyabileceğini söyledi. Özcan ifadesinde, tehdit edildiğini, ifadesini değiştirmesi yönünde baskı yapıldığını ve polislerin kendisine işkence yaptığını söyleyerek, mahkemeden önlem alınmasını istedi. Tanık Özcan'ın ifadesine çok sinirlenen sanık avukatlarından Güzin Köprülü, Özcan'ın defalarca gözaltına alındığını ve örgüt üyesi olduğunu belirterek, "hangi örgüttensin" diye sordu. Müdahil avukatlardan Kamil Tekin Sürek sorunun davayla ilgisi olmadığını belirtti ve "Biz size kontrgerilla üyesi misiniz diye soruyor muyuz" sözleriyle tanığa sorulan soruya itiraz etti. Ortalığı gerginleştiren bu polemiği, hakim, müdahil avukat Sürek'in itirazını yerinde bularak geçiştirdi.

Diğer tanık Ali Ekber Karabıyık, Metin'in dövüldüğünü gördüğünü belirterek, tanık olduktan sonra tehditler aldığını, polislerin yüzünü tam olarak görmediği için yüzleştirme yapılsa bile tanıyamayacağını söyledi. Sanık avukatlarından Necdet Küçüktaşkıner, "Türkiye bölünmez bir bütündür " diye başlayan konuşmasını, "iç ve dış mihraklar" teranesiyle sürdürdü. Küçüktaşkıner, Göktepe'yi örgüt üyesi olmakla suçlayarak, birçok kez gözaltına alındığını ve böyle bir ölümü hak ettiğini vurguladı.



Ankara, İstanbul, İzmir ve Eskişehir'den gelen izleyicilerin yerleştiği Soydan Otel'de saat 12.00'de bir basın açıklaması yapıldı. Ardından iki bin kişilik kitle, saat 13.00'te, "Metinler burada, katiller nerede", "Hepimiz inadına birer Metin'iz", "Özgür basın susturulamaz" sloganlarıyla duruşmanın yapılacağı spor salonuna doğru yürüyüşe geçti.

Duruşmadan önce, Afyon Kapalı Spor Salonu'nda sanık avukatları ile gazeteciler arasında gerginlik yaşandı. Avukatlar, gazetecilerin sorularını yanıtlamaktan kaçındı. Sanık avukatlarını en çok kızdıran şey, televizyon ve yazılı basın mensuplarının üzerindeki Metin Göktepe fotoğraflı, "Bu yürek susmayacak" yazılı tişörtler oldu.

Duruşma başladıktan sonra gazetecilerin bulunduğu kapalı spor salonunun etrafını asker çevirdi. Müdahil avukatlardan Sürek, bunun hoş bir görüntü olmadığını belirterek, askerlerin çekilmesini istedi. Hakim, bu isteği reddetti ve gazetecilerin dinleyici sıralarına oturmasını istedi. Gazeteciler de yere oturarak bu kararı protesto etti. 10 dakikalık oturma eyleminin ardından hakim gazetecileri ikaz ederek, dinleyici sıralarına geçmedikleri takdirde, duruşmayı iki ay erteleyeceğini söyledi. Gazeteciler de hakimin isteğine uyarak, eylemi yarıda kesti ve dinleyici sıralarına yerleşti.

Susurluk'ta son perde

Efendim! JİTEM diye bir şey mi varmış?

Haber Merkezi– Derin devlet yıllardır yaptığı yüzlerce, belki de binlerce operasyonu perdelemeyi becermişti; kader ağlarını ördü, perdeye bir kamyon çarptı, şimdi grogi durumdaki boksörler gibi sallanıyor. Devleti yönetenler tüm güçleriyle yırtılan perdenin ardındaki çirkefi flulaştırmaya çabalıyorlar, ama nafile...

Meclis Susurluk Araştırma Komisyonu, geçtiğimiz salı günü Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkan Yardımcısı Hanefi Avcı'yı dinledi. Avcı'nın söylediklerinin çoğu ilgili kamuoyunca neredeyse "bilinen" şeyler olmakla birlikte, ilk kez bir üst düzey devlet yetkilisinin ağzından dökülmesi açısından önemliydi.

Avcı'ya göre, Mehmet Ağar başta olmak üzere, eski MİT'çi, özel tim kurucusu Korkut Eken, Özel Harekat Dairesi Başkan Vekili İbrahim Şahin, PKK'ya karşı devlet içinde oluşturulan örgütlenmenin eksenini kaydırmış, faili meçhul cinayetler, uyuşturucu kaçakçılığı başta olmak üzere illegal icraatlarda Çatlı vb. ülkücü katliam sanıklarını kullanmışlardı.

Ordu bağlantısı

Hanefi Avcı'nın Susurluk Komisyonu'na söyledikleri içinde en çarpıcı olanlar, bir tuğgeneralin çete bağlantısına ilişkin sözleriydi. Avcı'ya göre, şu anda Giresun'da tugay komutanı olan Veli Küçük İzmit'te Jandarma Alay Komutanı iken mafya bağlantılı işler yapmıştı. Bir tuğgeneralin çeteyle bağlantısı üst düzey bir devlet görevlisince açıklanınca, Genelkurmay'ın, JİTEM'in üzerine projektörleri doğrultması gerekecek. Ama bunu yapmayacakları kesin gibi... Şu an emekli olan eski MGK Genel Sekreteri ve Özel Harp Dairesi Başkanı Doğan Bayazıt "JİTEM diye bir şeyin varlığından söz edenlerin rüya gördüğünü" söylüyor. Binbaşı Cem Ersever'in ve adı JİTEM'ciye çıkan eski itirafçıların da zaten hiç yaşamadıklarını ileri sürebilirler, beklenir.

Trafik kazasında öldüğünde, Dışişleri Bakanı'nın "şerefli"sinin cebinden yeşil pasaport, dışkısından da kokain çıkmış; şefi Ağar da öğünerek, 1000 yasadışı operasyon yaptıklarını söylemişti. Üç ay geçti, 5 – 6 özel timcinin tutuklanması dışında adaletten tık yok.



JİTEM Grup Komutanı Binbaşı Cem Ersever 1993'te esrarengiz biçimde öldürülmüştü. Ama, emekli Org. Bayazıt'a göre 'JİTEM diye bir şey yok'tu...

Ama, Susurluk soruşturmasına bakıp devletin adaletinin her işte böyle kaplumbağa hızıyla çalıştığını düşünmemek gerek.

Ankara DGM Ekim'deki Türk–İş mitinginde gözaltına alınan öğrencilere 4 ayı bulmayan yargılama sonunda yirmi yıla varan hapis cezaları verdi. Ne diyelim "Allah Gladyo'yu yargılar gibi yapacak mahkemelere de aynı cevvaliyet ve sür'ati ihsan eylesin!".

Türk-İş mitingine katılan gençler DGM tarafından akıl almaz cezalara çarptırıldı

Yürümenin bedeli 239 yıl

Haber Merkezi- Kamuoyu, karanlık ilişkileri ayyuka çıkmış çetelerin yargılanmasını beklerken Devlet Güvenlik Mahkemeleri, "Düşünen Gençleri Mafetmeye" devam ediyor. Manisa'da liselilere, Ankara'da paralı eğitimi protesto eden gençlere yüzlerce yıl ceza yağdıran DGM'ler, benzer bir kararı da geçtiğimiz hafta Ankara'da verdi.

Ankara 1 No'lu DGM, Türk-İş mitingine katılan ve bu sırada gözaltına alınan, çoğunluğunu lise ve üniversite öğrencilerinin oluşturduğu 24 sanıklı davada kararını açıkladı: Toplam 239 yıl 7 ay hapis!

40 yaşındaki genç!

DGM'nin kararına göre, "yasadışı örgüte" üye olmak suçundan 14 kişi 12 yıl 6'şar ay hapis cezasına çarptırıldı. 5 kişi hakkında ise, TCK'nın 168/2 maddesi uyarınca aynı ceza verilmesine rağmen, gözaltına alındıkları tarihte 18 yaşını doldurmadıkları için cezaları '8 yıl 4 ay'a düşürüldü. 3 kişiye ise "yasadışı örgüte yardım ve yataklık" suçundan 3 yıl 9'ar ay ceza verildi.

Aralarında öğrenci, işçi ve bir de gazetecinin de bulunduğu 24 kişinin DGM'ye göre suçu, Marksist Leninist Komünist Partisi - Komünist Gençlik Örgütü (MLKP-KGÖ) üyesi olmak.

İşin ilginç yanı yargılanan gazeteci Özgür Atılım gazetesi Ankara temsilcisi Ali Toprak, Türk-İş mitinginde değil, Atılım gazetesine siyasi polis tarafından düzenlenen baskında gözaltına alınmıştı. Ali Toprak da Komünist Gençlik Örgütü üyesi olmaktan cezalandırıldı. Gençlik örgütü üyesi olmakla suçlanan Ali Toprak 40 yaşındaydı.

Ali Toprak'ın yanı sıra Çiçek Otlu, Başak Otlu, Erkut Direkçi, Kemal Bolat, Yıldırım Yerdemir, Deniz Sevimli, Barış Gülal, Özgür Soylu, Mustafa Altan, Murat Yavuz, Hilal Üşenti ve Ayşe Öztürk adlı öğrenciler 12 yıl 6'şar ay hapis cezasına çarptırıldılar. Murat Özçelik, Gül Dağdevir, Hakan Yalçın, Deniz Bakır ve Sibel Aktan adlı lise öğrencileri de 8 yıl 4'er ay cezaya çarptırıldılar.

Kararın açıklanmasıyla birlikte Atılım gazetesi Ankara temsilcisi Ali Toprak **"Özgür basın susturulamaz!"** sloganıyla kararı protesto etti. Tutuklanan öğrenciler de **"Yaşasın demokratik eğitim mücadelemiz", "Cezalar bizi yıldıramaz"** sloganlarıyla protestoya katıldılar.

Aileler yalnız bırakmadı

Öğrenci aileleri de alkışlarla kararı protesto ederek, "Yaptıkları suçsa aynı pankartları biz de taşıyacağız, aynı sloganları biz de atacağız" sözleriyle çocuklarını yalnız bırakmadı.

Ceza alanların ve ailelerin protestosuna jandarma saldırıyla karşılık verince DGM salonu savaş alanına döndü. Aileler mahkeme salonundan çıktıktan sonra da koridorlarda protestoya devam ettiler.

Aynı anda, ceza alanlara yönelik jandarma saldırısı da DGM'nin arka koridorlarında devam ediyordu. Saldırı sonucu bütün tutuklular yaralanırken, Ali Toprak'ın üçüncü kattan atılmasına arkadaşları güçlükle engel oldular. Gül Dağdevir yüzünden, Banu Bilgiç ise gözünden yaralandı.



Onlarca yıl cezaya çarptırılan gençler jandarma tarafından mahkeme salonunda dövüldü..

Tutuklanan öğrencilerin arkadaşları ve aileleri, bu son kararın DGM'lerin engizisyon mahkemeleri gibi çalıştığını bir kez daha açığa çıkardığını belirterek, demokrasi isteyenlere tahammülü olmayan DGM'lerin kapatılması gerektiğini savunuyorlar.

Öğrencilerin arkadaşları, aileleri ve Özgür Atılım gazetesi, işçi ve memur sendikalarını, demokratik kitle örgütlerini, öğrenci gençliği ve tüm demokratik kamuoyunu yargılanan öğrencilere sahip çıkmaya çağırıyor.

Manisa trajedisini ilk kez yaşamıyoruz. Yıllar önce M.Ç vardı. Yaşadıkları onu Türkiye'den kaçırdı

Biz çocuklarımızı hapishanelerde büyütürüz

Ozan UMUT

Oğlum nefesini tutmuş televizyon izliyordu. Önce gözleri "faltaşı" gibi açıldı. Tuhaf hareketler yaptı. "Baba olmaz böyle şey, gözlerime, kulaklarıma inanamıyorum" diye bağırmaya başladı. Sonra da gözyaşlarına boğuldu.

Oğlum haklıydı. İnanılacak gibi değildi. Duvarlara "Paralı eğitime hayır!" yazdıkları, el ilanları dağıttıkları öne sürülen Manisalı öğrencilerin bir kısmına tam 12.5 yıl hapis cezası verildiği Türkiye'ye açıklanıyordu.

Oğlumu teselli etmedim, edemedim, söyleyecek söz bulamadım. Gözyaşlarımı tutamadım.

Oysa ilk kez yaşamıyorduk bu trajediyi. Geriye baktığımızda çocuklarımıza neler ettiğimizin yüklü faturasıyla burun buruna geliyorduk. Biz çocuklarımızı kelepçeleyip, rumuzlayıp hapislerde büyütüyorduk.

Yıllar önce M.Ç'nin yaşadığı kahrolası günleri, ayları anımsarsınız. O günlerin M.Ç'si bugün koca bir delikanlı oldu. Melih Çalayoğlu oldu. Onunla bedenimizde açılan yaralar henüz iyileşmemişken, bugün M.G var gündemimizde; 15 yaşını doldurmadan girdiği hapiste "örgütbaşı" olmakla suçlanıyor. O günlerin yetkilileriyle bugünkülerin söylemi aynı. M.Ç kurtuluşu Almanya'ya gitmekte buldu. M.G hapiste kaldı...

İzmir Karataş Lisesi'nin "Almancı" öğrencisi Melih Çalayoğlu'nun, 1988 yılında okullar açıldığında içi kıpır kıpırdı. Sonra "uyum sorunu" başladı. Derslerde can sıkıntısından defterine çiziktirdiği şekillerin, harflerin, başına "bela" olabileceğini nereden bilebilirdi. Okul Müdürü Turan Baysal'ın gözünden bir şey kaçmazdı. Melih'in çizdiği şekillerin sol bir örgütün simgeleri olması okulu ayağa kaldırdı.

İlk dayak müdüre "kısmet" oldu. Sonra doğruca polise...

O günlerin M.Ç'si şaşkındı. Küçüklüğü Almanya'da geçmiş, bir süre orada okumuştu. "Bu çizdiğim şeyleri orada yaptığımda kimse suç olduğundan söz etmedi" diyordu, ama burası Türkiye'ydi; kurtuluşu yoktu.

Tutuklandı, yetmedi; üç ay boyunca İstanbul'da akıl hastanesinde "gözetim altında" tutuldu; "Bu çocuk aklını mı kaçırdı" diye...

Yetmedi, yetmedi, yetmedi...

'Burası Türkiye'...

Melih, '88'in son günlerinde tutuksuz yargılanmak üzere hapisten çıkıp annesine, kardeşlerine kavuştuğunda durgundu. Onunla yaptığımız uzun sohbetlerde başına gelenlere bir anlam veremiyordu. İnsanları sevdiğini, okula gitmek istediğini söylüyor, ama başaramıyordu. Okulda arkadaşlarının ondan kaçtığını, sürekli izlendiğini belirtip; evde kitap okuyup, müzik dinlemekten başka çaresi olmadığını söylüyordu. Melih'in davası sürüyordu.

"Özel kanıt yokluğundan dolayı hakkında beraat kararı verdik. Yasalar her zaman böyle hoşgörülü davranmayabilir. Yaşamında daima iyiyi, güzeli, doğruyu seçeceksin."

İzmir DGM Başkanı Metin Çoban'ın sözleri karşısında Melih sevinçten fenalık geçiriyordu.

Tarih 10 Ekim 1989'du. Melih hem hapisten, hem rumuzdan kurtuluyordu.

O günlerin İHD İzmir Şube Başkanı insan hakları savunucusu Alpaslan Berktay, Melih kadar sevinçli olamıyordu:

"Çocuk beraat etti. Beraat eden çocuğun yaşıdır sadece. Çocuğun kendisi için sevindik. Olayı tüm Türkiye çapında düşünürsek düşünce suçu beraat etmiş değildir. Çocuğun sadece yaşı beraat etmiştir."

Berktay, o günlerden sanki bugünleri görüyordu. Melih beraat etmişti, rumuzdan kurtulmuştu, ama eskiye dönüş çok zordu.

"Türkiye'den ayrılmam" diye çok diretti. Anası yaşadığı sıkıntılardan sinir hastası oldu, üç kez intihara yeltendi. Sonra biricik oğlunun Almanya'ya gidişine razı oldu. Melih yıllardır Almanya'da yaşıyor. 1997 yılı Türkiyesi'nde aynı kentte, İzmir'de M.G'nin başına gelenleri belki de bilmiyordu...

M.G'yi karakollara çektik, hapislere attık, DGM'lere çıkardık. Bir çocuğu yalnızca karakola götürmenin bile bedeninde açacağı yaraları hiç düşünmedik.

Ben şimdi oğluma ne söyleyebilirdim? Nasıl anlatabilirdim? Çağdaş dediğimiz yaşamda hiçbir şeyin aslı yoktu. Ünlü felsefeci Prof. Dr. Jean Baudrillard'ın yaklaşımıyla "gibi"ler dünyasında yaşıyorduk. Demokrasi var "gibi"ydi, ama yazarlarımız, sanatçılarımız, aydınlarımız mahkemelerde kuyruktaydı, birçoğu hapiste sürünüyordu. İnsan haklarına saygı var "gibi"ydi, ama ağzını açan copu yiyor, direnenler öldürülüyor, kaybediliyordu. Küçücük çocuklar DGM'lere çıkarılıyor, çete olmakla suçlanıyor, "içeride" bırakılıyor, Metin Göktepe'yi herkesin gözü önünde döverek öldürenlere bir şey olmuyordu. Yasalar var "gibi"ydi, ama hukuk bir türlü var olamıyordu.

Biz çocuklarımıza, geleceğimize, umutlarımıza neler yapıyorduk? Çocuklarımızın yüzüne nasıl bakabiliyorduk?

Manisalı çocuklardan ikisi Yalçın Doğan'ın programında beyaz camdan bize bakıyorlardı. Ülkelerini sevdiklerini, sorunların çözümüne katkıda bulunmaya çalıştıklarını söylüyor, kendilerine destek olacak

Güzelim insanlarını yok eden Türkiye için ağlıyorduk. Çocuklarına işkence yapan Türkiye için ağlıyorduk. Aydınlarını, gazetecilerini, bilim adamlarını öldürenleri bir türlü yakalayamayan Türkiye için ağlıyorduk...

bir çift göz arıyorlardı. Çocukların yanında avukatları Pelin Erda vardı. Erda 12.5 yıl hapis cezasına çarptırılan Emrah'ın ablasıydı. Hem abla, hem avukat olarak izlemişti çocukların başına gelenleri.

Gözümüzün içine bakarak şöyle diyordu Pelin Erda: "Kardeşim başına gelen bunca olaydan sonra ağlamak istediğini, ama bir türlü ağlayamadığını söylemişti bana. Ben ona buradan sesleniyorum. Çeteler sokakta elini kolunu sallaya sallaya gezerken çocuklarını hapislerde süründüren Türkiye için ağlasın..."

Korkunun gözyaşları değildi

Yalçın Doğan ilk ağlayan oldu. Ardından biz. Ağlıyorduk. Kendimizi tutamıyorduk. Güzelim insanlarını yok eden Türkiye için ağlıyorduk. Çocuklarına işkence yapan Türkiye için ağlıyorduk. Aydınlarını, gazetecilerini, bilim adamlarını öldürenleri bir türlü yakalayamayan Türkiye için ağlıyorduk. Gazetelerde çarşaf çarşaf boy gösteren, televizyon ekranlarını dolduran çetelerin ortalıkta hiçbir şey yokmuş gibi gezinmelerine ağlıyorduk. Çocuklarımızın geleceğine ağlıyorduk.

Bu gözyaşları bir teslim oluşun gözyaşları olamazdı. Bu gözyaşları bir tükenişin, ürkekliğin, çekingenliğin, korkunun gözyaşları hiç değildi. Bu gözyaşları çağlayan olup tüm yurdu saracaktı. Bütün pislikler bu gözyaşlarında boğulacaktı. Kanla değil, gözyaşlarıyla temizlenecektik, aklanacaktık, paklanacaktık, insan olacaktık.

Sevgili M.G, biz de senin kadar "içerideyiz", hapisteyiz. Bugün tüm asker, polis, savcı, hakim babalar çocuklarının saçını okşarken seni düşünsünler. Oğullarının, kızlarının gözlerinin içine bakarak seni düşünsünler. Ben oğlumun saçlarını okşarken seni düşünüyorum. Aslında saçını okşadığım, oğlumdan çok sensin, adını rumuzla yazmak zorunda kaldığım sevgili M.G...

Manisa'da işkence sanığı polisler: Üç öğün yemek verdik

Kilit ardında işkence

Bilal YÜKSEK

"Tanık polis" M.Ç. mahkeme heyetine doğru yaklaştı, cebinden bir anahtar çıkarttı:

– İşte biz bu anahtarla girer çıkarız...

Elinde tuttuğu, polislere göre "mülakat odası"nın, Manisalı öğrenci gençlere göre de "işkence odası"nın anahtarıydı.

Bu anahtar, İzmir DGM'nin, 10'unu toplam 76 yıl hapis cezasına çarptırdığı Manisalı gençlerin işkence davasında ortaya çıktı. İşkence suçuyla yargılanan 10 polis vardı ve her biri için 70'er yıl hapis cezası isteniyordu.

Hafta içinde yapılan duruşmada tartışma konusu Manisa Emniyeti'ndeki Terörle Mücadele Şubesi'nin mimari ve fiziki yapısıydı.

Polis anlatımlarına göre, Terörle Mücadele Şubesi "kale" gibi korunuyordu.

Şube'nin dış kapısında mazgallı bir demir kapı vardı. İçeri girmek isteyen, önce kapıdaki zili çalıyordu. Kapı görevlisi mazgalı açıyor, gelenin kimliğine göre, gerekirse "amirlerinden" izin alarak kapıyı açıyordu.

İçeride ise yaklaşık 100 kişinin çalıştığı "idari bölüm" vardı. Arkalarında da gözaltı hücreleri ve "kilitli özel bölüm" bulunuyordu. Polislerin anlatımına göre bu "özel bölüm"e Terörle Mücadele Şubesi'ndeki herhangi bir polis giremiyordu. Buraya girmek ancak "mülakatçı / işkenceci" polislere tanınan bir ayrıcalıktı ve bunların sayısı da Manisa Emniyeti'nde 10 kadardı.

Yanıtsız kalan sorular

CHP İzmir Milletvekili ve müdahillerin avukatı Sabri Ergül'ün bu konudaki sorusuna Manisa Ağır Ceza Mahkemesi'nde bir türlü yanıt bulunamadı:

Bu Şube'de neden böyle özel bölmeler, kilitli özel sorgu odaları vardı? Aynı önlemler cinayet masası, hırsızlık masası gibi bölümlerde alınmış mıydı?

Bu soruya verilen yanıttaki ayak sürümeden de anlaşılıyordu ki, Emniyet'in diğer şubelerinde böyle bir önlem, bu türden özel bir bölme yoktu. Bu uygulama yalnızca Terörle Mücadele Şubesi'ne özgüydü.

Şube'nin müdür vekili Başkomiser Aydoğan bu uygulamayı "Sorgu kısmında çalışan 10 kadar arkadaşın rahat çalışmaları, rahat ifade alabilmeleri için..." diye açıklıyordu. Bu sırada müdahil olarak mahkeme salonunda bulunan "özel sorgu odasından geçmiş" Manisalı gençler ortadaki yanlışı "rahat işkence yapmak için" diyerek düzeltiyorlardı.

Duruşmada, işkence sanığı polislerin de tanıkları vardı; aynı Şube'de görevli polisler...



Manisalı gençlerin davası daha uzun süre konuşulacağa benzer

M.Ç. ile N.D. "Biz mülakat odasına (gençler burada da işkence odası diye düzeltti) girmeyiz. Bizim görevimiz gözaltındakilerin ihtiyacını karşılamaktır. Sorgucu (gençler yine itiraz etti, işkenceci diye) arkadaşların istediği kişileri nezaretten alır, kilitli özel odaya götürürüz" dediler.

Ancak polis memurları M.Ç. de, N.D. de tanıklık yaparken, Manisalı gençlerin ortak tepkisi oldu; "İşte bize işkence yapanlar arasında bu polisler de vardı. Bunlardan da şikayetçiyiz" diye. Manisalı gençlerin avukatları da suç duyurusunda bulunuyordu, polislerin tanığı olarak gelip, "işkence zanlısı" çıkan M.Ç. ve N.D. hakkında.

Müdahil avukatlara göre dosyanın eksiği çoktu. Örneğin, iki günde bir doktor muayenesinden geçirilen gençlere verilen rapor tarihinde nöbetçi olmayan doktorların imzası vardı ve mahkeme bu doktorların tanık olarak dinlenmesini kabul etmemişti. Türk Tabipler Birliği bu doktorlarla ilgili hazırladığı dosyayı Onur Kurulu'na göndermişti. Gençler gözaltındayken kontrole götürülmeleri gereken 4 Nolu Sağlık Ocağı'na götürülmüş gibi işlem yapılmıştı; avukatların iddiasına göre... Çünkü ancak 2 Nolu Sağlık Ocağı'nın kayıt defterinde boş yer vardı ve geriye dönük rapor buradan alınabilmişti. Hastanenin kayıt defterinde de tahrifat vardı. Manisalı gençlerin avukatları bu tanıkları ve bu belgeleri istiyordu. İşin ilginci de işkence sanığı polislerin avukatları bu talebe karşı çıkıyorlardı. Polislerden birinin avukatına göre, "karşı taraf rapor veren doktorlara niye güvenmiyordu ki? Atatürk bile dememiş miydi 'beni Türk hekimlerine emanet ediniz' diye".

Erdoğan Kılıç, İzmir DGM'de beraat eden Manisalı lise öğrencilerinden biri. Son duruşmada tanık olarak dinlendi. Kendisine kaba dayak dışında işkence yapılmamıştı, çünkü kendisi de "teşkilat mensubunun çocuğu"ydu. Kılıç'ın babası emekli polisti. Duruşmadaki polislerin gözlerinin içine baka baka anlattı Kılıç, Manisa Emniyeti'ndeki sorgu sırasında gördüklerini:

– Gözlerimde bant vardı. Ancak altındaki boşluktan, kafamı geriye doğru atınca sorgu odasının önündeki koridoru görebiliyordum. Faruk'u, Ali'yi, Mahir'i çırılçıplak gördüm. Sorgu odasından birini çıkardılar. Ayak parmakları mosmordu. Elektrik vermişler. Münire'nin çığlıkları geliyordu sorgu odasından. Bir süre sonra sesi kesildi. Bir polisin kucağında cansız olarak yatıyordu Münire. Odadan çıkardı polisler, telaşlıydılar. Biri "bu bayıldı şimdi ne yapacağız" diye soruyordu. İşkenceden bağıranların sesini bastırmak için müzik çalıyorlardı. En çok da mehter marşı...

Sonra da arkasına döndü Kılıç ve mahkemenin sanık bölümünde tek başına oturan Terörle Mücadele Başkomiseri Halil Emir'i gösterdi:

– Bu işkence emirlerini de şu anda burada bulunan Halil Emir veriyordu. Polisler kendisine "komutan" diyorlardı. İşkenceye katılıp şu anda sanık olmayan, Manisa Emniyeti'nden adları bildirilmeyen polisler de var burada. Şu anda teşhis edebilirim.

Buz gibi bir hava esiyordu salonda.

Manisa Ağır Ceza'daki son duruşmada iki ayrı Terörle Mücadele Şubesi çıkıyordu ortaya. Biri polislerin 'terörle mücadele'si, diğeri de liseli gençlerin 'terörle mücadele'si. Hangi 'terörle mücadele'nin daha inandırıcı olduğuna siz karar verin...

Hangi terörle mücadele

Manisa Ağır Ceza'daki son duruşmada iki ayrı Terörle Mücadele Şubesi çıkıyordu ortaya. Biri polislerin "terörle mücadele"si, diğeri de liseli gençlerin "terörle mücadele"si. Manisa Emniyeti'ndeki polislere göre Terörle Mücadele Şubesi'nde "kapalı kapılar, kilitli mülakat ve sorgu odaları vardı. Herkese iyi davranılıyordu. İşkence diye bir şey söz konusu değildi. Sabah, öğle, akşam yemekleri veriliyor, iki günde bir de doktor kontrolünden geçiriliyorlar"dı.

Manisalı lise öğrencilerinin yaşadıkları ise bambaşka bir Terörle Mücadele Şubesi'ydi: "Kilitli kapılar arkasında, sorgu odası ya da mülakat odası denilen yerlerde soğuk duştan cinsel tacize, elektrik verilmeye kadar her türlü işkence yapılıyor; doktor kontrolüne götürdükleri zaman önce polisler 'sakın bir şey olduğunu söylemeyeceksin' diyor, sonra da birkaç metre uzaktan 'bir şeyin var mı' diye soran doktorlara gençler korkularından 'hayır' diyorlardı."

İşte Manisa'daki iki ayrı Terörle Mücadele Şubesi, iki ayrı çeşit mülakat ve sorgu ya da işkence uygulaması. Hangisinin daha inandırıcı olduğuna siz karar verin...

Kimin doğru söylediğini hemen buldunuz değil mi?

DYP'li başkan neden partisinden istifa etti?

Diyarbakır'ın Çermik İlçesi'nde geçtiğimiz yıl Emin Yıldırım adlı esnafı döverek ölümüne sebebiyet veren İlçe Jandarma Komutanı Yüzbaşı Sezai Akgün Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanırgen binbaşılığa terfi ettirildi.

Akşam vakti bir tanıdığına kefen bezi satmak için dükkanını açan 67 yaşındaki manifaturacı İlçe Jandarma komutanı tarafından acımasızca dövülür. Yaşlı manifaturacı bu dayak olayından 20 gün sonra beyin kanamasından ölür. Yıldırım'ın eşi ve oğlu yüzbaşı hakkında suç duyurusunda bulunur. Siverek Cumhuriyet Başsavcılığı 20 Kasım 1996 tarihinde yüzbaşı hakkında soruşturma açar. Açılan soruşturmada yüzbaşı hakkında " 'Kastı aşan müessif fiil sonucu adam öldürmek' suçundan TCK'nın 452/1, 31, 33 ve 40. maddeleri uyarınca dava açılması ve tutuklanması talep edilir. Tutuklanma kararı uygulanmazken yüzbaşı Binbaşılığa terfi ettirilir.

Çermik'in DYP'li Belediye Başkanı Halit Ağaçhanlı bu dayak ve ölüm olayının tanıklarından biri. Aşağıda bu OHAL öykusünü Belediye Başkanı Halit Ağaçhanlı'nın "mektup haber"inden veriyoruz.

Halit Ağaçhanlı *

"Sayın DYP Gen. Bşk. Yrd. Necmettin Cevheri

Yaklaşık bir yıl evvel, Çermik Jandarma Bölük Komutanı Binbaşı (o tarihte yüzbaşı) Sezai Akgün içtikten sonra, iki astsubay ile birlikte gece saat 22.00-23.00 sularında İlçe'de gezinmeye başlar. O sırada açık bir dükkan görerek oraya yönelir. Dükkan sahibi 67 yaşındaki Emin Yıldırım adlı manifaturacıya, dükkanını niçin açtığını sorar. İhtiyar adam, bir tanıdığının vefat ettiğini, cenazenin orada arabanın içinde bekletildiğini, cenazeye kefen bezi vermek için dükkanını açtığını, anlatmaya çalışır ise de, sarhoş yüzbaşı, yaşlı adamın yakasından tutarak, kafasını defalarca duvara vurur. Ölü sahipleri de durumu izah etmeye çalışırlar, ama onlar da yüzbaşının hakaretlerinden nasibini alırlar. Yüzbaşı ve arkadaşları deşarj olmanın verdiği bir hazla oradan uzaklaşırlar.

Emin Yıldırım isimli yaşlı manifaturacı ertesi gün şikayet dilekçesini yazdırarak, adli makamlar yerine Kaymakam'a verir. Kaymakam da olayı örtbas etmek için Yüzbaşı'yı çağırarak, Emin Yıldırım'dan özür dilemesini ister. O da kabul eder. Kaymakam, yaşlı adamla beraber beni de çağırtarak yüzbaşı Emin Yıldırım'ı barıştırdı. Her zaman devletine saygılı olan tüm Çermik halkı gibi, ihtiyar adam da Kaymakam'ı kıramayarak davadan vazgeçti.

Sarhoş yüzbaşı, yaşlı adamın yakasından tutarak, kafasını defalarca duvara vurur. ölü sahipleri de durumu izah etmeye çalışırlar, ama onlar da yüzbaşının hakaretlerinden nasibini alırlar.

Ancak, yaşlı adam takriben olaydan 20 gün sonra komaya girdi. Ailesi onu Diyarbakır Devlet Hastanesi'ne kaldırdılar. Maalesef yaplan tüm tıbbi müdahalelere rağmen Emin Yıldırım kurtarılamadı. Yapılan otopside başına sert bir cisimle vurulduğu açıkça belirtilmektedir.

Bunun üzerine maktulun oğlu Fevzi Yıldırım, Yüzbaşı Sezai Akgün hakkında dava açar. Tabii bu olay ilçenin Belediye Başkanı olarak beni şoke ettiği gibi, Çermik halkını da derinden yaralamıştı. Hele her zaman devletinin destekçisi olan, birlik ve beraberliğini bozmayan sağduyulu Çermik halkının, canını, malını, namusunu korumakla mükellef olan güvenlik güçlerine mensup bir kişinin İlçe'de terör yaratması bütün halkın güvenini sarsmış, çok rencide etmişti. Dolayısıyla, halkın Belediye Başkanı olarak olayı daha yakından takip etmeye başladım. Olayın görgü tanıkları ile birlikte benim de ifadelerime başvuruldu. Ben de olayı olduğu şekliyle anlattım. Bunun üzerine Kaymatam Ercan Topaca ile Yüzbaşı Sezai Akgün'ün boy hedefi haline geldim. Kaymakam bizzat beni tehdit edercesine, "Ailenizin yarısı köyde oturuyor. Onların başlarına gelebilecekler seni korkutmuyor mu?" dedi. Ben de, " İsterseniz ailemin tüm fertlerini tarayabilirsiniz. Ama ben her zaman devletine tüm kalbiyle bağlı bulunan, yasalarına saygılı olan, güvenlik güçlerine inanan, güvenen, mazlum, günahsız halkımın daima yanındayım" dedim.

Bu şahışlar giderek Çermik İlçesi için tehlike olmaya başladılar. İlçeyi ikinci Lice durumuna getirmelerinden korkuyorum.

Öte yandan Kaymakam Ercan Topaca Çermik'e geldiğinden beri DYP'nin oylarını da kırmaya başladı. 1995 genel seçimlerine bir ay kala, İlçe Sağlık Ocağı'nda görevli sıtma memurlarını iye dışına sürdü. Emrindeki tüm iş makinalarını da ANAP'a oy veren köylerin yolarının yapımında çalıştırdı. Adam adeta ANAP'ın bayraktarlığını yapıyor.

Bu durumları İl Başkanımız Galip Ensarioğlu'na ve milletvekilimiz Sayın Salih Sümer'e defalarca izah ettim ve Kaymakam ile Yüzbaşı'nın derhal ilçemden alınması gerektiğini, aksi taktirde Çermik'in ikinci bir Lice durumuna gelebileceğini anlattım, hiç bir sonuç çıkmadı.

Diğer yandan bu şahışların İlçemizden alınması hususunda Parti Genel Merkezi'nde Sayın Necmettin Cevheri'den Sayın Rıza Akçalı'dan ve Sayın Mehmet Gölhan'dan kesin taahüt aldığım halde yine neticesiz kaldı.

17 Eylül 1996 tarihinde, İl Valimizden tutun da, Sayın Cumhurbaşkanımıza kadar tüm ilgili mercilere bu olayın detaylarını belirten şikayet dilekçesini faksladım yine nafile.

En son 09. 01. 1997 tarihinde, yine ilçe Kaymakamı Ercan Topaca ile İlçe Jandarma Bölük Komutanı Sezai Akgün'ün mutlaka ilçemden alınması gerektiğini belirten şikayet dilekçemi DYP'nin tüm yetkili organlarına faksladım, yine sonuçsuz kalınca artık bu partide siyaset yapamayacağımı anladım ve DYP'den istifa etmeye karar verdim.

Bu hadise beni ve Çermik'in DYP'li seçmenlerini büyük hayal kırıklığına uğratarak, bizde kapanması imkansız yaralar açmıştır.

İstifamın Parti yetkili organlarında görüşülüp, kabul edilmesini saygılarımla arz ederim."

*** Çermik Belediye Başkanı**



CHP'li başkan neden görevden alındı?

Elvan TERZİOĞLU

"Parti Çiller'i Koruma Derneği oldu", "Biz Genel Merkez'in uşağı değiliz", "CHP sosyal demokrat bir parti olarak kökleriyle buluşmalı" şeklinde çıkışlarıyla dikkati çeken CHP İzmir İl Başkanı Osman Özgüven parti genel merkezi tarafından "fişlenerek" Başkanlık Kurulu ile birlikte kesin ihraç istemi ile Yüksek Disiplin Kurulu'na verildi.

Osman Özgüven'in demokrasi arayışı 1984 -1994 yılları arasında Dikili Belediye Başkanlığı döneminde başladı. Her yıl Dikili'de düzenlenen festivallerde "Demokrasi Platformu" oluşturularak Türkiye'nin aydınlarına tartışma ortamı yaratıldı. Yine aynı festivallerde düzenlenen panellerde Türk - Yunan dostluğu gündeme getirildi. Balkanlarda barış ve işbirliği konusunda şenlikler düzenlendi.

1995 yılında CHP İzmir İl Başkanlığı'na seçilen Osman Özgüven CHP'yi emekten gelen kitlelerle buluşturmak için çaba gösterdi. İnsan hakları ihlalleri, cezevindeki ölümler meydana geldiğinde CHP dışındaki sol partiler, DİSK ve demokratik kitle örgütleriyle kol kola girerek sisteme karşı çıktı. TEDAŞ, TOFAŞ ve TURBAN oylamalarına katılmayarak Tansu Çiller'i "gizliden koruyan" CHP üst yönetimi, yüzünü giderek sağa doğru dönerken, sola doğru bakan ve "CHP Çiller'i kurtaran bir parti olmamalı" diye sesini yükselten bu il başkanını çoktan kara listeye almıştı. Bütün sorun Osman Özgüven'in hangi "kılıfa uydurularak" görevden alınacağı idi. Nihayet bir kılıf bulundu. Özgüven, CHP İzmir İl Merkezi'nin vergi borçları ile partide çalışan üç personelin SSK primlerini ödemeyerek partiyi "küçük düşürmüştü!". Osman Özgüven Genel Merkez'den bu yazıyı alınca, geçtiğimiz bayram arifesinde 41 çalışanın partiden atılmasını ve Genel Merkez'in 600 milyar liralık borç yükünü hatırlayarak bunlar için kimlerin partiden ihraç edileceğini beklemeye başladı.

Özgüven'in ihraç istemi CHP İzmir ilçe örgütlerindeki kıpırdanmaların giderek artmasına neden oldu. Fakat bu kıpırdanmalar da özgüvenin ihracını engellemedi. Özgüven geçtiğimiz günlerde görevden alındı. Özellikle Foça Belediye Başkanı Nihat Dirim, Aliağa Belediye Başkanı Hakkı İlk, Harmandalı Belediye Başkanı Metin Oktay; Aliağa, Foça, Gaziemir, Dikili, Buca, Seferihisar ve Bornova ilçe örgütleri açıkça kendisinin yanında olduklarını bildirdiler.

Demokrasi kavgasına devam

Demokrasi kavgasının mutlaka bir siyasi parti içinde sürdürülmesi gerekmediğini belirten Özgüven şunları söylüyor:

"Bundan sonra insan haklarından yana, demokrasiden yana kavgamızı bir platformda sürdüreceğiz. Sosyal Demokrat platformun önünü tıkayan liderlere karşı da mücadele verilmesi gerekiyor. Genel Başkan bir kez bile burayı ziyaret etmedi. Biz genel merkez ile aynı parti miyiz, ayrı parti miyiz diye hep kendimize sorduk. Genel Başkan Urla'da yaptığı bir konuşmada, 'Farklı düşünüyorsanız söyleyemeyin, kafanızın içinde kalsın' demişti. Biz düşüncelerimizi kafamızın içinde tutmadık. 'Kul' olmadığımız için partiden ihraç ediliyoruz."

İzmir'de Osman Özgüven başkanlığında bir grup CHP'li her akşam saat 21.00'de bütün illerde aydınlık arayan insanlar gibi Atatürk heykeline gidip birer mum yakıp ardından söndürüyorlar. Onların tüm aydınlığı isteyenlerden bir fazla cümleleri daha var: "Daha aydınlık, daha demokratik bir CHP" diyorlar.

Merkezi Paris'te bulunan Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü, Türkiye raporu hazırladı.

Türkiye'de gazeteci olmak...

Ayla ÖNDER

"Birdenbire kendimizi sıkılan suların ve coplu, köpekli polislerin arasında bulduk... Kaçmaya çalışırken çok sayıda Çevik Kuvvet'le yüz yüze geldim. Tekmeyle, yumrukla, copla bana saldırdılar.."

Biz gazeteciler çoğu kez, buna benzer cümlelerle birbirimize "mesleki deneyimlerimizi" aktarırız. İşimizi yaparken uğradığımız saldırılar, merkezi Paris'te bulunan Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün bir çalışmasına konu oldu bu kez. Geçtiğimiz salı günü, örgütün Avrupa Masası Şefi Jean Chichizola Türkiye'ye geldi ve Türkiye Temsilcisi Nadire Mater'le birlikte bir basın toplantısı düzenledi. Sürekli polisle karşı karşıya gelen, dayak yiyen, hatta öldürülen Türkiyeli gazetecilerin "şöhreti" ta Avrupa'ya kadar yayılmıştı.

Uluslararası düzeyde basın özgürlüğüne inanan ve bunun için mücadele eden bir kuruluş olan Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün raporuna göre Türkiye'de 1996 yılı içinde 154 gazeteci gözaltına alınmıştı. Ve bunlar sadece kamuoyuna yansıyabilen sayılardı. Örgüt temsilcisi özellikle bunun altını çiziyor ve bu sayının çok daha fazla olduğunun bilindiğini vurguluyordu. Bu gözaltıların yarısına yakını "tehdit ve saldırı ile zor kullanılarak" gerçekleştirilmişti.

1996 yılında gözaltında sadece bir gazeteci öldürülmüştü. O da Metin Göktepe'ydi. Raporda, Göktepe'nin katledilmesine geniş yer ayrılmıştı. Örgüt'ün Türkiye üzerine mercek tutması da Göktepe'nin polis tarafından öldürülüşünün ardından gerçekleşmişti.

Örgütün Avrupa Masası Şefi, "Bu saldırıların baş aktörleri olan polisler ne yasalar çerçevesinde bir soruşturmaya uğruyor, ne de başları ağrıyor" diyordu.

O günkü toplantıda gazetecilerin yönelttiği sorulardan biri de "Sarı basın kartı meselesi" oldu. Çünkü raporda tanıklıkları yer alan polis mağduru gazetecilerin büyük bölümü muhalif basında çalışanlardı ve çoğunun basın kartı yoktu. "Sarı basın kartı olmayanlar zor duruma düşüyor" düşüncesini taşıyan bir gazeteci Chichizola'ya, "Resmi organların sarı basın kartı olmayan gazetecilere bakış açısının değişmesi için bu örgütün bir çalışma başlatma düşüncesi var mı?" diye soruyordu.



Sınır tanımayan öngütünün Türkiye Temsilcisi Nadire Mater ve Sabri Ergün gazeteci Işık Yurtçu'ya ödül verirken.

Basın özgürlüğüne inanan ve bunun için mücadele eden bir kuruluş olan Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün raporuna göre Türkiye'de 1996 yılı içinde 154 gazeteci gözaltına alındı.

'Birçok gazeteci kim vurduya gidebiliyor'

Chichizola ise bu görüşe pek katılmadığını söylüyor ve şu örneği veriyordu: "Temmuz 96'da biz Türkiye'ye geldiğimizde, özellikle cumartesi annelerinin gösterilerinde şahit olduk ki, profesyonel gazeteciler bile bu saldırılardan nasibini alıyorlar. Bunun akabinde birçok gazeteci özellikle toplu gösterilerde kim vurduya gidebiliyor. Bunun için kıstas, kim cebinde basın kartı taşıyor değil, kim profesyonel gazeteci nitelikleri taşıyor. Bu soru temel alınmalıdır bence."

Basın emekçilerine yönelik polis saldırıları dünyanın birçok ülkesinde yaşanıyordu. Bir başka gazeteci ise, gazetecilere yönelik saldırılarda "Türkiye kaçıncı sırada" sorusunun yanıtını merak ediyordu. Buna yanıt vermek istemedi Jean Chichizola. "Acının ve baskının ölçüsü tam olarak ayarlanamaz bence" diyordu. Jean Chichizola'ya göre, "Türkiye'nin gerisinde, basın özgürlüğünün hiç bulunmadığı ülkeler" bile vardı. "Örneğin" diyordu, "Kuzey Kore, Türkmenistan, Özbekistan gibi ülkeler var ki, bu ülkelerde basın özgürlüğünün zerresi bile yok. Muhalif olarak bir satır bile yazılamıyor buralarda!"

Ancak Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün Avrupa Masası Şefi, Türkiye'deki "çelişkili" bir duruma da dikkat çekiyordu: "Türkiye gibi bir ülkede böyle bir basın açıklamasını özgürce yapıyoruz ama, Işık Yurtçu gibi bir gazeteci yazmadığı yazılar nedeniyle 15 yıla mahkum olabiliyor!"

Örgüt temsilcisi, bu raporla ilgili, Cumhurbaşkanı Demirel'le görüşmek istemiş, ama yanıt alamamıştı. Hazırlanan raporda da Türk hükümetinin bu konuya bakışı değerlendiriliyor ve "Zaten Türkiye bugüne dek siyasal ve sivil haklarla ilgili Uluslararası Paktı imzalamamakla dikkatleri üzerine çekmiştir" deniyordu.

Bu toplantının gazeteci Işın Gürel'in Refahlı bir militan tarafından Sincan'da dövülmesinin hemen ertesinde düzenlenmesi bir tesadüftü. Işın Gürel'e yapılan saldırının kat be kat fazlasını yaşayan basın çalışanları vardı. Polis tarafından defalarca saldıya uğramışlar ve birçok kez işkence görmüşlerdi. Ne yazık ki, bir yıl içinde 69 gazeteciye işkence yapılması haber değeri bile taşımamıştı medyada.

İstanbul Barosu'nun Susurluk kazasıyla ilgili hazırladığı raporda, Tansu ve Özer Çiller'in de komisyon tarafından dinlemesi talep ediliyor.

Gladyo'ya 'devlet sırrı' perdesi

Haber Merkezi - İstanbul Barosu'nun Susurluk kazası sonrasında oluşturduğu "Çalışma Grubu" çalışmalarını tamamladı. Bu çalışmalar çerçevesinde hazırlanan 12 sayfalık rapor, Meclis Susurluk Araştırma Komisyonu'na sunuldu.

Araştırma Grubu'nun raporunda özellikle "devlet sırrı" kavramının altı çiziliyor ve "Hiçbir organ ya da kurum, içindeki kanunsuz oluşumların üstünü, 'devlet sırrı' kavramının arkasına saklanarak gizleyemez. Devlet sırrı, hiç bir şekilde devlet ve ülkenin güvenliği kapsamından çıkartılarak, 'siyasi iktidarın güvenliği' kavramına dönüştürülemez" deniyor.

Devlet içinde suç örgütlerinin oluşturulduğuna ilişkin ciddi bulguların Susurluk kazasından sonra ortaya çıktığı vurgulanıyor. Araştırma Grubu, hukuka aykırı olarak oluşturulan bu ilişkiler ağının ortaya çıkması için, gerekli bilgi ve belgelerin "devlet sırrı" tanımına girmeyeceğini ısrarla tekrarlıyor raporda. Bu konuya ilişkin şu değerlendirme dikkat çekiyor:

"Önemle belirtmek gerekir ki, hukuka aykırı eylem yapmak üzere gizli servis kurulamaz. Kurulsa da bunun yasal, meşru bir zemini olamaz."

"Resmi Gazete'de yayınlanmayan yönetmelik" gibi bir mevzuat'ın varlığından söz eden Çalışma grubu, bu "yasa" çerçevesinde kamuoyuna açık olmayan MİT raporlarına, MGK kararlarına dikkat çekiyor. Susurluk Meclis Araştırma Komisyonu'nun bu kurumların gizli çalışmalarının incelemesi gerektiğini vurguluyor.

"Bu yönetmelik ya da karar, kimin imzasını taşırsa taşısın, hukuka, anayasaya, yasalara ve ahlaka aykırı olup, iptali yoluna gidilmelidir" görüşünde olan Baro Çalışma Grubu, öte yandan Susurluk'la ilgili olduğu bilinen bir çok dava dosyasının bireştirilmesi konusunda da vurgu yapıyor. "Çatlı'nın uyuşturuculuğu kaçakçılığı nedeniyle yargılandığı Fransa ve İsviçre'deki dosyalarının,aynı şahsın İsviçre Cezaevi'nden kaçırılışı ile ilgili İsviçre'de açılmış olan soruşturma evrakının,aynı şahsın daha önce Türkiye'de başka suçları nedeniyle yakalanmasına rağmen, gerçek kimliğinin tesbit edilip edilmediğini gösteren dosyaların komisyonunuza celpleri gerekmektedir."

Devletin en önemli ve etkin kademelerine kadar yükselmiş olan, adeta bulundukları mevkii açısından devleti temsil eden kamu görevlilerinin bir kısmının, yetkilerini kisisel çıkarları için yasaya aykırı olarak kullandığı da belirtiliyor raporda.

Kamuoyunda son derece geniş bir şekilde yer alan bazı "iddialar"ın da üzerine gidilmesi gerektiğini belirten Çalışma Grubu, Tansu ve Özer Çiller hakkında çıkan haberlere dikkat çekiyor

"53. Hükümet'in başbakanının ve eşinin bu örgütlenmede önemli yer aldığı iddiaları karşısında kendilerinin de bilgisine başvurulması ve komisyonunuzunun tüm bu olayları devlet sırrı dışında tutarak incelemesi gerekmektedir."



Gladyo örgütlenmesinin açığa çıkartılması için kanıt değeri olabilecek dosya ve olguları bir bir sıralayan Baro çalışma Grubu bu dosyalarının incelenmesinin araştırmaya ışık tutacağını belirtiliyor.

Ne darbe, ne şeriat!

Seyfi ÖNGİDER

Türkiye bir kez daha darbe tartışmalarının içine yuvarlandı. Aslında RP ile ordu arasındaki ilişkiler son haftalara kadar gayet normal gözükürken birdenbire tankların sokaklara çıkmasına kadar varan bu noktaya nasıl gelinmişti? Herkes birbirine sormaya başladı; ne oluyor, yine mi saatler 12'yi gösteriyor?

Türbanın serbest bırakılması, kurban derilerinin Türk Hava Kurumu dışında da serbestçe toplanması, hacca karayoluyla da gidilebilmesi, Taksim'e cami derken nihayet Sincan'daki Kudüs gecesinden sonra tankların ilçenin içinden geçmesiyle birlikte Türkiye bir kez daha darbe tartışmalarının içine yuvarlandı. Son aylarda darbe tartışmaları pek de gündemden düşmüyordu doğrusu; ancak bu kez aksesuar tanklardı. İyi, ama RP ile ordu arasındaki ilişkiler son birkaç haftaya kadar gayet normal gözükürken birdenbire tankların sokaklara çıkmasına kadar varan bu noktaya nasıl gelinmişti? Herkes birbirine sormaya başladı; ne oluyor, yine mi saatler 12'yi gösteriyor?

RP'nin koalisyonun büyük ortağı olarak hükümete gelmesi ve Necmettin Erbakan'ın başbakan olması doğrusu hiç de kolay olmamıştı. Mesut Yılmaz başkanlığında kurulan Anayol hükümeti üç ayı bulmadan çökünce geçen yaz başında RP-DYP koalisyonuna



yol verilmek zorunda kalındı. Aslında RP dışındaki partilerin bir araya getirilmesi, geniş tabanlı bir hükümet veya bir "milli mutabakat hükümeti" için az uğraşılmadı. Ancak 1996 yazı başındaki koşullar o gün için bir "milli mutabakat hükümeti"ne olanak vermezken, RP'nin hükümete gelmesine geçit verdi.

Refahyol hükümetinin kurulduğu günlerde, SÖZ'ün sayfalarında "devlete egemen zirve"nin esas eğiliminin bir "milli mutabakat hükümeti" olduğu ifade ediliyordu. SÖZ'ün 6 Temmuz 1996 tarihli panorama sayfalarında şunlar söyleniyordu:

"Koalisyonun güvenoyu alması ne anlama geliyor? Birinci olarak, bu hükümet güvenoyu alsa bile uzun ömürlü olamayacağını gösteren kuvvetli işaretler var. İkincisi, RP-DYP koalisyonunun kurulması siyasal istikrarsızlığı sona erdirmeyecek. Üçüncüsü, devlete egemen güçlerin 'milli mutabakat hükümeti' kurma arayışları her durumda devam edecek..."

"... Neden RP'li veya RP'siz bir geniş tabanlı, milli mutabakat hükümeti bir türlü kurulamıyor? Bizim kanımıza göre bunun nedeni, söz konusu ara rejim hükümetinin 12 Mart'tan, 12 Eylül'den farklı olarak var olan parlamentonun 'işlediği' koşullarda kurulmak istenmesidir. Çünkü bugünkü ulusal ve uluslararası koşullarda devlete egemen güçler önlerine koydukları hedeflere ne hemen birkaç ay içinde yapılacak bir seçimle, ne de bir askeri darbe ya da açık müdahale ile ulaşma olanaklarına... sahiptirler. O nedenle mevcut parlamentonun dengeleri, siyasi partilerin iç sorunları, birbirleriyle kavgaları, sermaye gruplarının çelişkileri, emperyalist merkezler arasındaki farklılıklar ve tek tek kişilerin öznel rolleri karmaşık bir yumak oluşturuyor ve böylece sermayenin nesnel, genel çıkarlarının gerektirdiği siyasal çözüme bir dizi ara evreden, denemeden geçilerek ilerleniyor..."

Nitekim aradan 6 ay geçtikten sonra dönüp dolaşıp geldiğimiz nokta yine "milli mutabakat hükümeti"dir. Bu, değişmeyen hedefe doğru yürürken Refahyol bir ara evre, aşılması ve eskitilmesi gereken "bir deneme" yapılmaya çalışılıyor.

RP'ye yol verilmesinin nedenleri

Altı ay kadar önce RP'nin hükümet olmasına yol verilirken yapılan başlıca hesaplardan biri RP'nin yönetici kesimiyle tabanının bir bölümünü oluşturan radikal ya da "fundamentalist" kesimlerin bir çatışma içine girmeleri ve bir kopuşma yaşanması idi. RP eğer iktidar-

Tankların sokaklara çıkması 'demokrat' geçinen birçok kişi için gayet doğaldı. RP böyle yaparsa ordu da böyle tepki gösterir diyorlardı. Siyasal alanda ne olursa olsun ordunun tanklarını ortalığa salmasına ve siyasal alana müdahale etmesine hakkı olmadığını söyleyen çok azdı.

da kalmak istiyorsa, başta ordu olmak üzere, "güven" vermesi gerekenler vardı. Şu son haftalara kadar RP yönetiminin çizgisi de bu doğrultuda oldu.

"U dönüşleri" olarak değerlendirilen birçok konuda muhalefette söylediklerinin tam tersini yapan RP orduyla ilişkilerini iyi tutmak için de fazlasıyla dikkatli davranıyordu. Ancak bu süreç islami kesimden RP'ye yönelik eleştirilerin de yoğunlaşmasını beraberinde getiriyordu. Bu arada ekonomide bazı olumlu sinyallerle birlikte aslında RP'nin bir erken seçimi hedeflediği tartışmaları uç vermeye başladı. Sonuçta RP öyle bir noktaya geldi ki, ya "güven vermeye çalıştığı" kesimlerle ilişkilerini daha da pekiştirmeye yönelik yeni bazı adımlar atacak, ya da genel olarak tabanını ve özellikle onun çekirdeğini oluşturan radikal kesimleri hoşnut edecek bazı adımlar atmaya yönelecekti. RP bir anlamda yol ayrımına gelmişti veya erken seçim hesapları onu bir yol ayrımına getirmişti. Bu bağlamda RP, tabanını hoşnut edecek adımları birbiri ardına atmaya başladı; işte türban, kurban derileri, karayoluyla hac, Taksim'e cami böylece gündeme geldi ve başta ordu olmak üzere, zaten diken üzerinde oturan devletçi/kemalist laiklerin tüyleri diken diken oluverdi.

Ordunun umudu 'toplumsal muhalefet'!

Hüsamettin Cindoruk bu hükümet kurulduğunda 3 Temmuz 1996 tarihli Yeni Yüzyıl gazetesinde Murat Birsel'e şöyle diyordu: "Bu hükümet Suudi Arabistan ve Amerika onaylı, şüpheniz olmasın. Yumuşak islam sentezini savunan Amerikan oryantalistleri yanılıyor olabilir. Ecevit zamanında sosyalizmden çok aşırı sol gelişti. Burada da benzer bir tecrübe yaşanabilir." Bu sözlerle radikal islamcılığın gelişebileceğine aylar öncesinden dikkat çeken Cindoruk aslında çok da haksız değildi. Gerçekten de RP'nin hükümetin büyük ortağı olduğu geride kalan 6 ayda bu kesimin giderek meşruiyetini ve örgütlenmesini geliştirdiği görülüyordu. Bu alandaki gelişmeler sadece ordu için değil bütün laik- kemalist cephe için fazlasıyla rahatsız ediciydi. RP'nin kendi seçmenine dönmesiyle birlikte eski generaller de medyada arz-ı endam ederek konuşmaya başladılar; "Bu hükümetin kuruluşu meşru yollardan oldu ancak son zamanlarda meşru olmayan bir noktaya sürükleniyor..." Bu sözlerin anlamı açıktı; gayrimeşru noktaya sürüklenen hükümetlere ordunun ne yaptığı ise daha önce bu ülkede bir değil, iki değil, tam üç kez görülmüş, yaşanmıştı... Ancak ordunun eskisi gibi darbe yapma ihtiyacı içinde olmadığını görmek için dikkatli bir göze sahip olmak yeterliydi. Çünkü ordu geçmişte hiçbir zaman olmadığı kadar siyasetin içinde yer alıp MGK aracılığıyla bizzat ülke yönetiminin ortağı durumundaydı. MGK'daki askerlerin şimdiye kadar hiçbir talebi ve önerisi hükümetler tarafından geri çevrilmedi. MGK'nın bütün tavsiye kararları hükümetler için "emir" niteliği taşıdı. Nitekim MGK üzerine dönen tüm tartışmalarda başta Cumhurbaşkanı olmak üzere MGK'nın yararlarından ve gerekliliğinden söz eden herkes, MGK'nın ordunun darbe yapmamasının "sigortası" olduğunu anlattı.

Ayrıca ordunun bir kriz anında darbe yapmadan ülkeyi yöneteceğinin belgesi de geçtiğimiz ay içinde Bakanlar Kurulu tarafından imzalanmıştı; Başbakanlık Kriz Yönetimi Yönetmeliği. Bu "anayasa hükmündeki yönetmelik" yaşadığımız günlerdeki gibi bir "kriz" anını da içeren bir kriz tanımı yaparak bütün ülkenin yönetimini MGK Genel Sekreterliği'ne bırakıyordu. Durum böyle olunca da zaten hazırlanmış fiili ve hukuksal koşullara bir toplumsal meşruiyet kazandırmak gerekiyor ve arada bir tank - top gösterileriyle de gerekirse uygulananacak yönetmeliğin askeri bir güvence altında olduğunun altı çiziliyordu. Sendikacılar ve çeşitli sivil toplum örgütlerinin temsilcileriyle "gizli toplantılar" düzenleyen generallerin RP'ye karşı toplumsal tepki kışkırtması ise söz konusu yönetmeliğin devreye girmesi için toplumsal bir "meşruiyet" yaratmak çabası olarak değerlendirilebilirdi.

Sincan ve HADEP Kongresi'ndeki bayrak olayı

RP'nin son haftalardaki adımlarıyla iyice gerilen siyasal zemberek Sincan'daki Kudüs gecesi ve gazeteci Işın Gürel'in vahşice yumruklanmasıyla tam anlamıyla boşandı. Işın Gürel'in yumruklanmasına gösterilen tepki tabii ki haklıydı, yerindeydi, ama bu ülkede geçen yıl bir gazeteci, Metin Göktepe polisler tarafından dövülerek öldürülmüş ve mahkemesi şehir şehir dolaştırılıyordu ve bu herhangi bir "kriz"e neden olmuyordu. ANAP lideri Mesut Yılmaz'a göre Sincan olayı ile HADEP Kongresi'ndeki bayrak indirme arasında hiçbir fark yoktu. Dolayısıyla Yılmaz RP'ye de HADEP'e yapılanın yapılmasını istiyordu. Ama aslında başka bir açıdan Yılmaz haklıydı; nasıl indirilen bayrağı oraya HADEP'in astığı ve

EMEP Genel Başkanı Levent

Sahte şeriat karşıtlığına

Ülkenin ve kuşkusuz emeğin gündemi sermaye saldırılarının selameti açısından günbegün saptırılarak bulanıklaştırılmaya çalışılıyor. Son yenilenme girişimi olarak bu gündem şimdi şeriatçı-laik saflaşmasına oturtulmak istenmektedir.

(...)Medyadan parlamenterlere ve sendika bürokratlarına kadar sözde şeriatçılığa karşı açıklamalarla, askeri darbeye çağrı çıkaranlar giderek çoğalmaktadır. (...) Şeriatı önlemenin tek yolu olarak darbeyi gösteriyor, darbe tehdidiyle Refah'ı geri bastırma havası yayıyorlar. Egemenler arasında bir çelişki kuşkusuz var. Ancak asıl olan bir aklama ve emekçinin bilinçaltına 'kurtuluş'un tam zıt adresini yerleştirme çabasıdır. Verilmek istenen, ordu ile RP'nin karşı karşıya ve birbirlerinin alternatifi oldukları sahte görüntüsüdür.



le ilişkilerini iyi tutmak için fazlasıyla dikkat eren RP bir noktadan sonra tabanını hoşnut yönelince son haftaların siyasal gündemi ve eri ortaya çıktı. RP hükümetine yol verilirken a arasında bir çatışma ve kopma bekleyenler lar ve telaşa kapılmışlardı.

ne karşı çıktığı unutularak krizi" yaratıldıysa, konuşan İran i'nin "İsrail'le anlaşma Allah cezasını verecektir" saldırdığı unutularak bir izi" yaratıldı. n sokaklara çıkarak ordunun idinde bulunması ik rejime" övgüler düzen ve kuruma göre doğaldı. yaparsa ordu da harekete ma siyasal alanda ne olursa unun tanklarını sokaklara akkı olmadığını söyleyen Dolayısıyla bu durum aslında demokrat zihniyetin n da bir göstergesiydi. Hatta i lideri Doğu Perinçek gibi " konuşanlar "Tanklar Cumhuriyet düşmanlarının üzerine yürürse onları alkışlarız" diyebiliyordu. Ve zaten sorun da buydu; şeriat tehlikesine karşı sivil siyasal güçlerin bir mücadele hattıörememesiydi.

Cindoruk'un demokrasi ölçütü

RP'nin yükselişini halkın siyasi gücü ve iradesiyle durdurmak gerekiyordu. İstanbul'daki üniversitelerin öğretim üyeleri "bizi kendi halimize bırakın, biz başımızın çaresine bakarız" diyerek hem şeriata, hem de darbeye karşı çıkarken doğru yönü de göstermiş oluyorlardı. Bu becerilemediği sürece devletçi laikler, devletçi kemalistler, devletçi sol ordudan medet ummaya devam edecekti. Ordunun vesayeti altındaki bir siyasal rejimin demokratikliğinden ne ölçüde söz edileceği ise yeterince sorgulanmıyordu. Kendisine darbe tehdidini ve demokrasinin tehlikede olup olmadığını soran gazetecilere Hüsamettin Cindoruk'un verdiği yanıt mevcut rejimin niteliğini de gözler önüne seriyordu; "Bu ülkede gerçekten demokrasi olsaydı siz bu mikrofonları burada benim burnuma dayamaz, gider Genelkurmay'ın kapısında generallerin burnuna dayardınız."

Zaten demokratik olmadığı aşikar bu rejimin bir de askeri darbe tehdidiyle yüz yüze olduğu pek inandırıcı gelmiyordu. Eski sıkıyönetim komutanlarından Nevzat Bölügiray "Darbe olursa bu kez kanlı olur" derken sadece islamcı hareketin yaygın ve örgütlü gücünü değil, böylesi bir anaforda Kürtlerin de işin içine gireceğini hesaba katıyor olmalıydı. Dolayısıyla bugünkü koşullarda bir darbenin bir iç savaşa yol açması büyük olasılıktı. İç savaştan kaçınmaya çalışmanın yolu ise ülkeyi bir "dış düşman"la savaşa tutuşturmaktı. Bu koşullarda bir darbe, önüne bölgesel bir savaşı da koymak durumundaydı ve hedefte İran duruyordu ki, ABD'nin Ortadoğu ile ilgili hesaplarının içinde böylesi senaryolara da yer olmadığından söz edilemezdi.

Ölümü gösterip, sıtmaya razı etme...

Darbe tehdidiyle "ölümü gösterip, sıtmaya razı etme" taktiğinin izlendiği söylenebilirdi. Bir yandan kısa vadede RP'nin radikal kesimlerinin kontrol altında tutulması sağlanmaya çalışılıyor, ama öte yandan parlamenter düzen tasfiye edilmeden bir "milli mutabakat hükümeti" kurulması için yeni bir aşama daha geride kalıyordu. Rejimin daha otoriter bir tarzda yeniden yapılandırılması için "başkanlık" veya "yarı başkanlık" sistemi gündemdeydi. "Başkan baba" da zaten şu anda Çankaya'da ikamet ediyor ve her fırsatta "Meclis'i feshetme yetkisi" istiyordu.

Bugünün koşullarında "ne şeriat, ne darbe" diyen toplumsal muhalefet güçlerinin krizden demokratik bir çıkış için gündeme getireceği öneri bir erken seçim olmak durumunda. Seçim ve siyasi partiler yasalarında yapılacak demokratik düzenlemelerin ardından gidilecek bir erken seçim Türkiye'nin siyasal yaşamına, solun, sosyalizmin yeni ve güçlü bir soluğunu getirmesi ölçüsünde ülkenin üzerine çöken kara bulutların dağıtılması mümkün görünüyor...

ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras:

Kirli ve apoletli partilerin dışında herkesle birlikte...

Susurluk sonrası Türkiye'de ya eşitlikçi, özgürlükçü bir siyasal yönelim ya da isdibdatçı, demokrasi dışı bir süreç önplana çıkacaktır. Tüm egemen güçlerin dayattıkları hükümet kombinezonları RP-YOL da dahil olmak üzere hızla çürüyor ve Susurluk'ta sadece Mercedes enkazı ile değil, savaşa, sömürüye, zulme dayanan bir rejimin enkazıyla da karşı karşıyayız.

Susurluk'ta ortaya çıkan kontra bağlantılarının askeri bürokrasiye kadar uzanmasından, siyasal islamın iktidardaki kifayetsizliği ile giriştiği darbe kışkırtıcılığı birbirini koşullamaktadır.

Bu şartlarda 12 Eylül Anayasası, MGK Partisi ve Kriz Yönetmeliği'nin sağladığı tahkimat, şovlarının bir blöf olduğunu ve henüz son seçeneğe varılmadığını gösteriyor. Muhtemel amaç ara rejim benzeri bir milli mutabakat hükümetine yönelmektedir.

Böylesi bir vahim gelişmeye karşı bütün toplumsal muhalefet güçlerinin yan yana gelerek, eylem tempolarını artırmaları gerekiyor. ÖDP, Devlet/Genelkurmay solu dışındaki bütün öznelerle bu hattı kurmayı 97'de önüne koymuş bulunmaktadır. Çok kimlikli, çok dilli, çok inançlı bir gerçekliğin demokrasi olmadan deli gömleğine sokulacağı ortadadır. Partimiz emeğin, kadınların ve diğer öznelerin özgürlüğü mücadelesinin olmazsa olmaz şartlarını inşa etmede kirli partilerin/apoletli partilerin dışında kalmış bütün siyasi ve toplumsal faillerle birlikte mücadele içinde bir karşı dalga yaratılabileceğini görmektedir. Her halükarda olası bir darbe ortamında geniş kitlelerin tepkisini örgütleyecek bir acil eylem planını şimdiden tasarlayarak, siyasal kitleselleşmeyi bu çerçevede yönlendirmeliyiz.

Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral:

Darbelerle hiçbir sorunun çözülmediği görüldü

Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik ve laik bir sosyal hukuk devleti niteliklerini günümüzde çok ciddi biçimde tehdit altındadır. Dini istismar eden yasadışı örgütlenmeler yaygınlaşmıştır. Uyuşturucu ve silah kaçakçılığıyla bağlantılı çeteler devletimizi ele geçirmeye çalışmaktadır. Siyasi partilerimiz, ülkemizin ve halkımızın karşı karşıya bulunduğu sorunların çözümü konusunda somut adımlar atmamaktadır. Hükümet, dini istismar eden yasadışı örgütlenmelerin, devleti ele geçirmeye çalışan çetelerin, hırsızlık ve yolsuzlukların üzerine gitmemektedir. Aksine, kişisel çıkar ve siyasi gelecek hesaplarıyla davranılmakta, yolsuzluklar örtülmektedir. Demokratik hak ve özgürlükleri daha da kısıtlayıcı girişimler söz konusudur. Bu koşullarda, yeniden darbe tartışmaları gündeme gelmiştir. (..) Türk-İş çoğulcu ve özgürlükçü parlamenter demokratik düzene inanmaktadır. Darbelerle hiçbir sorunun çözülmediği, aksine daha da arttığı bilinmektedir. Sorunlar, parlamenter demokratik düzen içinde çözülmelidir. Çözüm, demokratikleşmedir. (...)

Toplumsal muhalefet güçleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğünün ve bağımsızlığının korunması, Atatürk ilkelerine ve devrimlerine saygı gösterilmesi, insan hakları ihlallerinin sona erdirilmesi, demokratik ve laik sosyal hukuk devletine sahip çıkılması temelinde birleşmeli ve politikacıları uyarmalıdır. Bu uyarılardan sonuç alınmaması durumunda, bir taraftan meşru ve demokratik eylemlere başvurulmalı, diğer taraftan siyasete doğrudan ağırlık konmalıdır.

Tüzel:

kanmayalım

çeğin tablosu ise hızlandırılan ştirme... Vatanın parsellenerek satışa lması... Sendikasızlaştırma... İşten arın hızlanması... Ekmeğe muhtaç hale len insanlar... Gaspedilen nemalar... ma enin bu saldırılarının yürütücüsü, in büyük ortağı olduğu Refahyol'dur. rluk'a ucu görünen kontrgerillanın çıkarılmasını önlemeye çalışan güçlerbiri de odur.(...)

rbe ığırtkanlığıyla sahte karşıtlıklar ve natikler lanse edilmesi oyununa gelinelir. dinciliğin, en çok 12 Eylül ilanında palazlandırıldığı ulmamalıdır. Birbirlerinin karşıtı ve natik olan iki temel güç, sermaye ve ktin büyük sermayeye karşı emek, nkür olan en geniş güçleri etrafında ştirerek, kendi iktidarı için yürümelidir, yecektir.

CHP Genel Skr. Yrd. ve İstanbul Milletvekili Mehmet Sevigen:

Rejimi kurtarmak için mücadele ediyoruz

RP rejimi değiştirmek için fırsat kolluyor. Merkezi düzeyde yapamadıklarını belediyeler eliyle yapıyorlar. Buna karşı mücadele eden tek parti biziz. DSP demeç vermekten başka bir şey yapmıyor. ANAP ve DYP ise iktidar kavgası veriyor. Zaten yolsuzluk dosyaları dolayısıyla DYP kendini kurtarmaya çalışıyor ve RP'nin elinde bir rehine durumunda. Şeriatçı güçlerin karşısına çıkmadıkça, sustukça yeni adımlara geliyor. Laiklik olmadan demokrasi olmaz, laiklikten de demokrasiden de ödün vermeyiz. Bu duruma askerlerin de tepki göstermeleri doğaldır. Onlar da bu ülkede yaşıyorlar. Ancak bu tepkileri darbe tartışmalarına götürmemek gerek. Ben böyle bir şeye hiç ihtimal vermiyorum. Aslında bu konu üzerinde tartışmayı bile doğru görmüyorum. Askerlerin görevi bellidir ve kendi işlerine bakmaları gerekir. Şeriatçı gidişi durduracak olan ise sivil siyasal güçlerdir.

Parlamentonun üzerinde hiçbir güç yoktur ve biz bu durumu bu zeminde çözeriz.

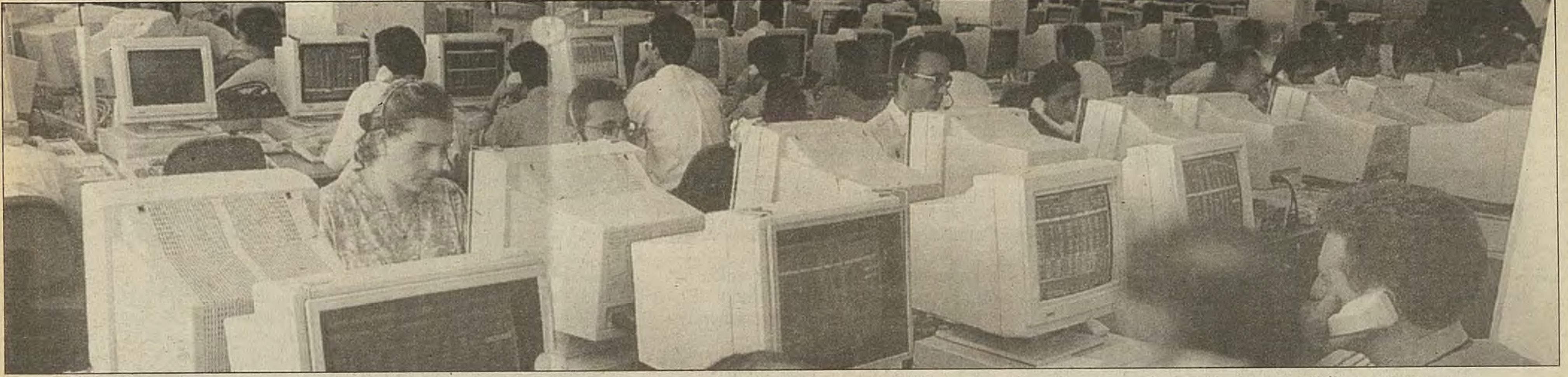
DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak:

Askeri müdahalelerin ardından gericilik güçlendi

Bundan önceki olağanüstü rejimler Türkiye'de bugün yaşadıklarımızın zeminini oluşturdu. Devletin içinde oluşan, hukukdışı yöntemlerle çalışan gruplar ve yine 12 Eylül'ün hazırladığı zeminle sola karşı teçhiz edilen şeriatçı akımlar Türkiye'yi bugün yaşadığımız noktaya getirdi. Türkiye 12 Eylül sonrasındaki parlamenter süreçte dünyadaki gelişmeleri siyasal boyutuyla yakalayamadı.

Düzene karşı olanları, aksaklıkları eleştirenleri, değişimi önerenleri cezalandırdı. Toplumun örgütlenmesine izin verilmedi ve sonuçta demokratik rejimin karşısındakiler güçlendi. Türkiye bir an önce demokratik, özgür, örgütlü bir toplum olmak zorundadır. Şeriatın gelişmesinin asker eliyle önlenmesi mümkün değildir. 12 Mart ve 12 Eylül'de olanları gördük. Bu müdahalelerin ardından gericilik, şeriat güçlendi. Onun için bugün yeniden bizi aynı noktaya getirmeye kimsenin hakkı yoktur. Siyaset normal mecrasındaki akışına bırakılmalı.

Demokrasi güçleri, sivil toplum örgütleri, siyasi partiler bütün farklılıklarına karşın olağan rejimi, yani kalıntısı da olsa demokrasiyi korumak için bir araya gelmeli, darbe veya şeriat doğrultusunda olağandışı rejim arayışlarını boşa çıkarmalıdırlar.



Borsa bir aydan daha az bir zamanda yüzde 74 getiri sağladı. Herkesin gözü İMKB'de.

'Keriz' yatırımcıya öğütler

Ali Rıza SEMERCİ

Amatörler"in borsalardaki işlevini, "profesyoneller" kendilerince "sevimli" bir senaryo içinde anlatırlar. Bunun adı, "memnun etme senaryosu"dur. Memnun etme senaryosu bitirim profesyonellerce 'keriz' silkelemek ve 'eline vermek' şeklinde de adlandırılıyor.

Ekonomide "yalancı bahar" havası borsayı da "uçurdu" ve "havadan para kazanma"nın en popüler örneği sayılan bu piyasaya ilgiyi artırdı. Nasıl artırmasın? Borsa endeksi bir füze hızıyla yılbaşında bulunduğu 995 puan seviyesinden bir ara (28 Ocak) 1700 puan seviyesine fırladı. Yani bir aydan daha az bir zamanda yüzde 74 getiri sağladı. Bir başka değişle, 100 milyonunu 1 Ocak'ta hisse senedine yatıran ve Ocak ayı sonunda satan bir yatırımcı 174 milyon lira geriye aldı. Bu ortalama bir gelir . Aynı sürede çok daha yüksek kazanç getiren hisseler var. Ereğli Demir Çelik, Çukurova Elektrik gibi borsanın "yıldız" hisseleri yüzde 100'ün üzerinde prim yaptı.

Borsa bu performansıyla, geçen ayın tamamı hesaba katıldığında, enflasyona fark attı. Hisse senedine yatırım yapanlar rekor düzeyde reel getiri elde etti. Borsa Endeksi'nde Ocak ayındaki artış yüzde 64.5'e ulaştı. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) Ocak ayı için yüzde 5.9 olarak açıkladığı tüketici fiat artışından arındırıldığında Endeks'te geçen ayki reel artış yüzde 55.7 oldu.

Bu kadar kısa zamanda, bu kadar büyük bir getiri elde etmek dünyada sık rastlanan bir olay değil. Üstelik, "Kıbrıs", "Sincan", "darbe" gibi olumsuz sayılan faktörlerle biraz güç kaybetmiş olsa da, borsa, önümüzdeki dönemde de, yeni rekorlara aday görülüyor. Bu piyasadan "ekmek yiyen" herkes elbirliği etmiş, "en büyük borsa, başka büyük yok" sloganlarıyla borsa amigoluğu yapıyor. Bu koroya medya da katılmış vaziyette. Gazeteler, "Ekonomide büyük fırsat" başlıkları atıyor, manşetlerde, köşe yazarlarının sütünlarında, televizyon yorumcularının mikrofonlarında, hatta karikatürlerde neredeyse hergün yeni bir iyimser rüzgar estiriliyor. Bu rüzgarla da borsanın yelkenleri şiştikçe şişiyor.

"Gel gel"

Özellikle, Anayasa Mahkemesi'nin özelleştirmeye verdiği "T" vizesiyle birlikte borsa adeta çıldırdı. Özelleştirme "gazıyla" başta özelleşmesi beklenen kamu kuruluşlarının hisseleri olmak üzere hisse senetleri kapış kapış gitti. Tıpkı 1994 krizi öncesinde olduğu gibi, mevduatlar, dövizler, repolar çözülerek borsaya aktı. Bugüne kadar, iyi zamanında 10 trilyon lirayı zor yakalayan borsanın günlük işlem hacmi, 70 trilyon liraya yükseldi. Günde ortalama 140 trilyon lira civarında olan repo işlemleri ise borsanın yükselmesi ile birlikte azalarak 100 trilyon lira civarına geriledi. İşaretler, üç yıl öncesinin benzeri bir "borsa çılgınlığı" ile karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor.

Kısacası, allanıp pullanan borsa büyük küçük demeden herkese göz kırpıyor, borsacıların deyimiyle "gel gel" yapıyor. Birçoğunun bilgisi değilse de ilgisi artıyor. Dikkatler borsaya çevriliyor. Ola ki, siz de, bu furyanın etkisinde kalmış, borsa, hisse senedi falan gibi şeylerin "yuppie" kapitalistlerin oyuncakları olduğunu düşünseniz de, içinizden (acaba bunun kıyısından köşesinden bize de bir faydası dokunur mu) diye geçiriyorsunuzdur. Kimbilir? Belki de... Yoksa?...

Yok, yok. Siz en iyisi, önce bu yazıya bir göz atın.

Doğrusu, söyleyeceklerimiz, bırakın borsaya koyacak bir kuruşu ay sonunu borçla harçla zar zor getirenleri pek ilgilendirmiyor. Onların cepleri de "rahat" kafaları da. Ama kıyıda köşede biraz parası olanlar ve bunu, moda deyimiyle, borsada "değerlendirmek" gibi bir niyeti olanlar söyleyeceklerimize kulak versinler.

Tabii, bizden söylemesi, karar sizin.

Halk borsaya hücum ediyorsa

Borsalarda amatörlerin, yani küçük ve orta boydaki bireysel yatırımcıların (tasarruf sahiplerinin) yoğun olarak piyasaya gelmeye başlaması, "kriz alameti" olarak değerlendirilir.

1929'daki, "Kara Cuma"yı yaşamalarından bu yana borsacılar, böyle bir çöküşün altında bir daha kalmamak için arayışlara girdiler. Acaba bir borsa krizini önceden sezebilmenin bir yolu var mıydı? Krizi önceden görebilmek için birçok yöntem ve teknik geliştirildi. Bu yöntemlerden her birinin kendine göre belirli bir geçerliliği, olduğu söylenebilir. "Amatörlerin" borsaya hücumu, işte bu göstergeler içinde "en güvenilir" olanlardan birisidir. Bu tezin geçerliliği, yüzbinlerce küçük tasarruf sahibinin felaketi pahasına dünyanın bütün borsalarında defalarca kanıtlanmıştır.

"Memnun etme senaryosu"

"Amatörler"in borsalardaki bu işlevini, "profesyoneller" kendilerince "sevimli" bir senaryo içinde anlatırlar. Bunun adı, "memnun etme senaryosu"dur. Profesyoneller, amatörleri memnun etme senaryosunu şöyle anlatırlar:

"Biz yaptığımız araştırmalarla, borsanın artık yükselme dönemine gireceği tahminini yapınca hisse senetlerini toplamaya başlarız. Biz aldıkça fiyatlar yükselir. Artık gazetelerde, dergilerde, televizyonlarda borsanın başdöndürücü çıkışı ballandırıla ballandırıla anlatılmaktadır. Sonunda amatörler de ("çaylaklar" diye de okuyabilirsiniz) gelişmenin farkına varırlar. Bir süre tereddüt edip beklerler. Hızla yükselen borsa, sonunda onların da başını döndürür. "Büyük fırsat"tan onlar da paylarına düşeni almak isterler.

Heyecan içinde ellerindeki altını, dövizi bozdurur, bankadaki vadeli mevduata bile kıyarlar. Hatta arabalarını, bazen evlerini bile satarlar. Bu fırsatı kaçırmazlarsa nasıl olsa, sattıkları evin, arabanın yanına bir ikincisini koyacaklardır. Elellerinde paralar, huşu içinde borsaya koşarlar. Bütün hızla yukarı tırmanan bu trende, bir koltuk da onlar kapmak isterler.

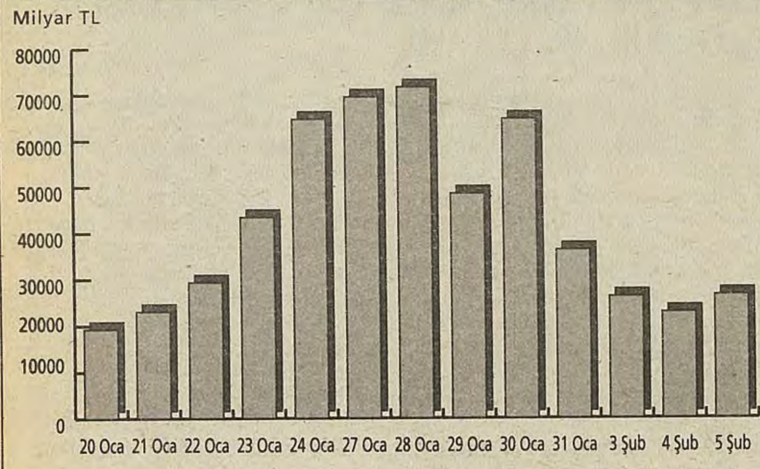
Ama borsaya geldiklerinde, biz hisseleri çok önceden topladığımız için, piyasada alacak hisse senedi bulamazlar. Ayrıca fiyatları da artık füze gibi gökyüzüne çıkmıştır. Ama onlar, fırsattan yararlanmak için, parası neyse ödemeye hazırdırlar. Yeter ki, kendilerine hisse senedi satacak birini bulsunlar.

İşte bu noktada biz devreye girer ve büyük bir arzuyla istedikleri şeyi onlara veririz. İstedikleri kadar hisse senedi satarız. Böylece, onları memnun ederiz. Tabii ki, sattığımız hisse senetlerini çok daha ucuzken topladığımız için onları mutlu ederken biz de üçbeş kuruş kazanırız.

Filmin ikinci yarısı

Artık filmin ikinci yarası başlamıştır. Bu kadar satış olunca hisse senetlerinin çıkışı durur ve fiyatları yavaş yavaş düşmeye başlar. Borsanın daha düne kadar nasıl kazandırdığını bizzat gözleriyle görmüş olan amatörler, bu düşüşün mutlaka geçici olduğunu düşünürler. Büyük kazançlar elde edeceklerine inançları tamdır ve böyle ufak tefek dalgalanmalar karşısında moral bozmanın acemice olduğunu düşünürler. Ama artık borsaya yeni gelen yoktur ve biz son hisselerimizi de satmaya devam ettiğimizden düşüş giderek hızlanır. Amatörlerin morali yavaş yavaş bozulmaya başlar. Onlara biraz zor gelse de, yüksek karlar elde etme hayalini unutmak zorunda kalırlar. Ama yüksek fiyattan aldıkları hisseleri, şimdi düşük fiyattan satıp zarar etmeyi de içlerine sindiremezler. "Biraz daha dayanayım, sabreden derviş çorbayı içermiş" derler. Ama çorbayı içecek gün bir türlü gelmek bilmez ve onlarda da artık sabır kalmaz. Sabırları iyice tükenmiş olarak, hisse senetlerini zararına da olsa satıp kurtulmak isterler. Hiç olmazsa, kalan parayı başka bir yerde değerlendirmek onlara daha "akılcı" gelir.

Böylece, ikinci kez borsaya gelirler, ellerindeki hisseleri satmak için. Ama bu kez de hisseleri alacak kimse bulmakta zorlanırlar. Satamadıkça iyice üzülürler. Bu çaresiz noktada onları mutlu etmek, yine bizim görevimizdir. Sattıkları hisseleri alıp onları ikinci kez mutlu ederiz. Ancak piya-



İşlem hacmindeki hızlı yükseliş, hareketliliğin olduğu kadar, borsaya küçük yatırımcıların da akın ettiğinin göstergesi.

sada fiyatlar iyice düşmüştür. Daha önce yüksek fiyattan sattığımız hisseleri oldukça ucuz fiyatlarla geri almış oluruz. Böylece acemileri ikinci kez mutlu etmenin karşılığı olarak, hisse senetlerini geri alırken de üç-beş kuruş kazanırız.

Sil baştan

İşte mutlu etme senaryosu kısaca söyle işler... "Mutlu etme senaryosu"nu, "keriz silkelemek", "eline vermek" gibi Tophane ağızına daha uygun kaba sözcüklerle ifade edenlere de rastlayabilirsiniz. Hatta bunların sayıları sizi sinir edecek kadar çoktur. Anlatılmak istenen şey ise sonuç olarak aynı hikayedir.

Hikayenin sonunda amatörler borsaya getirdikleri paranın yarısını büyüklere bırakıp gerisin geriye dönerler. Bu arada büyükler tekrar almaya başladıkları için hisse senetleri tekrar yükselmeye başlar. Bu çıkış sürdükçe yeni amatörler ve hala iflah olmamış kimi eski borsazadeler gözünü yavaş yavaş yine borsaya çevirir. Ve film bir kez daha tekrarlanmak üzere başa dönmüş olur.

Mutlu son yok mu?

Borsada başka senaryo yok mudur? Acemiler için de "mutlu son" olamaz mı?

Elbette olabilir. Örneklerine de rastlanmıştır. Bu tür renkli öyküleri özellikle borsaların yükseliş dönemlerinde, amatörlerin yavaş yavaş etki altına girmeye (yani "oltaya gelme"ye) başladığı zamanlarda gazete, ekonomi dergileri ve televizyonlarda sık sık görebilirsiniz. Cep harçlıklarıyla borsada milyarder olan öğrenciler, köyden ineğini, davarını satıp gelip köşeyi dönen çobanların, borsadan kazandıklarıyla krallar gibi yaşayan genç brokerların adeta iç gıdıklayıcı maceralarını hep beraber okuduk, daha da okuruz. Ama bunlar birer istisna olmanın ötesine geçemez. Deyim yerindeyse; bu alemde büyük balık küçük balığı yutar. Borsada ihya olan küçük tasarrufçu sayısı, borsada helak olan amatörlerin yanında devede kulak bile olamaz.

Sistemin "acımasız" çarkları

Mevcut finans sistemi, küçük ve orta tasarrufların büyük fonlara eklemlenmesini teşvik etmek için çok değişik yöntem ve araç geliştirmiştir. Borsa bunlardan bir tanesidir. Kimilerince tarif edildiği gibi, "heyecanlı, ruhumuzun maceracı (belki de kumarcı) yanını da okşayan" bir çeşididir. Ve belki de biraz da bunun için, "cin olmadan adam çarpmaya" meraklı kimilerini kendine çeker. Görünürde sağladığı "fırsat eşitliği", bu kuralsız görünen "piyasa"da geçerli olan "orman kanunları" olduğunu aklı başında insanlara bile unutturur.

Tasarrufçular için daha az "maceralı", dolayısıyla daha az riskli yollar da vardır. Yatırım fonları, bonolar vb. gibi. Ama sonuçta her durumda bütün bu araçlar, finans kapital denen dev rantiye sermayenin daha da büyümesine ve güçlenmesine hizmet eder. Kimi durumda, küçük tasarruf sahibi, Dimyat'a pirince giderken, evdeki bulgurdan da olur. Bulgurlar da doğruca büyük sermayenin ambarına gider. Bazı durumlarda ise, evdeki bulgur bir ölçüde garanti altındadır ve bir miktar artma şansı da vardır. Ama bu da, yine sistemin bir gereği olarak böyledir.

Dereler, ırmaklar, denizler

Küçük ve orta tasarruf sahibine verilen bu pay, toplumun orta tabakalarının daha çok çalışıp, daha az tüketerek, daha fazla tasarruf yapmalarını teşvik etmek için gereklidir. Çünkü bu tasarruflar eninde sonunda, şu veya bu yolla, büyük fonlara eklemlenecek ve onların gücüne güç katacaktır. Damlaya damlaya göl olmaktadır ama bu gölden en çok faydalananlar suyun başını tutanlardır. Sermaye piyasası sistemin, zaten "tasarrufun teşviki", "sermayenin tabana yayılması" ve "ekonomik demokrasi" gibi propagandif ve

Finans sistemi, küçük ve orta tasarrufların büyük fonlara eklemlenmesini teşvik etmek için değişik yöntemler geliştirmiştir. Borsa bunlardan biridir.

akıl çelen sloganlar altında, genel olarak büyük balığın daha da büyümesini garanti altına alacak şekilde çalışır. Hatta, borsanın da önemli bir parçası olduğu sermaye piyasanının temel işlevinin bu olduğu bile söylenebilir.

Nitekim, "sistem"in kendisi de sermaye piyasalarının temel işlevini "sanayi için kaynak yaratmak" olarak tanımlar. Gerçekten de, sistem böyle işler. Sermaye piyasası, ekonominin "reel kesimi" için kaynak sağlar. (En azından kapitalist sistem açısından teorik olarak bu böyledir. Zengin kapitalist ülkelerde böyle bir işlevi de vardır. Ama Türkiye ve benzeri ülkeler sözkonusu olduğunda, bu tekerlek düzgün dönmez. Çoğu kez borsaya veya sermaye piyasasına akan kaynaklar spekülatörlerin, rantiyenin paradan para kazanmaları için bir vesile olmaktan öte bir işlev görmez) Ama bu kaynak, reel kesime ancak mali sermaye (finans kapital) aracılığı ile aktarılır. Kaynaklar önce mali sermayenin eline ve kontrolüne geçer. Mali sermaye giderek büyür ve güçlenir. Bu güç ona sanayi ve ticaret kesimlerini de kontrol altında tutma imkanı yaratır.

Bu koşullar altında, küçük ve orta tasarruf sahibi açısından uygun çözüm ne olabilir?

Bu soruya verilecek yanıtlardan birincisi, "sistem dışında" bir alternatif yaratma çabası olabilir.

Aslında, bu sorunun doğru düzgün ikinci bir yanıtı da yoktur. Çünkü, sistem içi "çözümler" ancak "kötünün iyisini" bulabilmekle sınırlıdır.

"Ekonomik koşullar kendi hallerine bırakıldığında en iyi sonucu sağlarlar. Ama ancak güçlüler açısından..."



Nereden geldik, nerelere gidicez

İtalya ve şimdiki Benelüks ülkelerindeki ilk yapılanmalar sonrasında modern anlamda ilk borsa, gayri resmi borsa işlemleri yapan kahvehane müşterilerinin biraraya gelmesiyle 1773'te Londra'da kuruldu. Bugün dünyanın en büyük borsası olarak kabul edilen New York Borsası ise 19. yüzyılın başlarında Manhattan'daki Wall Street'te kuruldu.

Türkiye'de de ilk borsa bir "sokak"'ta, Osmanlı devletine verdikleri borçlarla ünlenen Galata bankerlerinin uğrak yeri olarak bilinen, "Havyar Hanı İçi Sokağı"nda 1870'lerin başında açıldı. Daha sonra burası Komisyon Han ya da Konsolid Han olarak ünlendi. Birinci Dünya Savaşı ve sonrasındaki istikrarsız gelişmelere karşın bu borsa 1920'li yılların sonuna kadar sürdü. Ancak 1929'daki kapitalizmin dünya çapında yaşanan en büyük krizlerinden biri olan "Büyük Buhran" Galata Borsası'na son darbeyi vurdu.

Birçok sermayedar ve büyük hisse senedi sahipleri Yunanistan ve başka ülkelere göç ettiler. Bu tarihten sonra borsa, uzun süre kurumsal olarak varlık gösteremedi. 1938'de Ankara'ya Kambiyo, Hisse ve Bono Borsası adıyla Ankara'ya taşındıysa da, üç yıl sonra 1941'de yeniden İstanbul'a taşındı. Çünkü Ankara'ya taşındığından sadece iki yıl sonra, borsayla birlikte buraya giden 63 borsa brokeri, 70 "kulisiye" ve 67 döviz tüccarından geriye bir tanesi bile kalmamıştı. Bu dönemde, borsa faaliyetleri, Vakıf Han vb. gibi dönemin iş merkezlerinde, sınırlı sayıda hisse senedi "simsarı" arısındaki alım satım işlemlerinden ibaret kaldı.



1911'de Selanik'te kurulan İttihat seyr-ü Sefain anonim şirketinin hisse senedi

1980 24 Ocak kararları, izleyen askeri darbe ve Özal iktidarı ile atılan liberizasyon adımları borsayı yeniden gündeme getirdi. 1986'da kurulan borsa ilk işlemlerini 1987'de önce Cağaloğlu'nda, ardından da uzun süre kalacağı Karaköy'deki binasında yaptı. Bu dönemde özellikle özelleştirme politikalarının uygulamaya geçirilmesinde önemli bir işlev gördü. 1989'da yüzde 493 gibi rekor düzeyde getiri sağlayan İstanbul Borsası (İMKB) "gelişmekte olan borsalar" arasında da ilk sırada yer aldı.

Bugün İMKB'de 224 şirketin hisse senedi işlem görüyor. Yaklaşık 200 aracı kurum faaliyette. Gene İMKB'de işlem gören hisse senetlerinin yüzde 40'ı yabancı fonların elinde. Hisse senedi alım satımı için açılan hesaplar bir milyonun üzerinde, ancak faal halde olan hesaplar bu rakkamın onda biri civarında.

Gerçekte, piyasayı oluşturan işlemlerin yarıya yakını beşyüz kadar " büyük yatırımcı", " profesyonel oyuncu" ya da " spekülatör" oluşturuyor. Tüm piyasayı kontrol eden, yön veren grupların sayısı ise, bu işte uzmanlaşmış bankalar dahil, 40-50'yi geçmiyor.

Balkanlar'daki krizden 'piyasacılar' kazançlı çıktı

Belgrad ve Sofya sağa teslim

Belgrad, Sofya - Sırbistan Devlet Başkanı Slobodan Miloseviç'in, muhalefetin yerel seçimlerde 80 gün önce elde ettiği zaferin, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın (AGIT) kararına uygun olarak tanınmasına karar verdiğini açıklamasına karşın Vuk Draskoviç önderliğindeki ultra-milliyetçiler "esaslı reform"lar gerçekleşinceye kadar sokaklardan çekilmeyeceklerini ilan ettiler.

Muhalefetin istediği reformlar arasında "medyanın ögürleştirilmesi, seçim yasaları ve partilere mali yardım konusundaki kısıtlamaların kaldırılması ve göstericilere karşı zor kullanmış olanların cezalandırılması" var.

'Bosna Kasapları" kazandı

Öte yandan muhalefet liderlerinden Zoran Cincic, yaklaşık 50 bin kişinin önünde yaptığı konuşmada, AGIT tarafından zaferlerinin belirlendiği her belediyedeki temsilcilerinin tümü resmen görevlerini devralana kadar gösterilerini sürdüreceklerini söyledi.

Draskoviç ve Cinciç, Yugoslavya'nın parçalanması sürecinde ve Bosna savaşı sırasında Miloseviç'i Hırvatistan ve Bosna'daki Sırplar'a yeterince yardım etmemekle suçlayarak, şiddetli bir kampanya yürütmüşlerdi. Ancak, gözlemcilere göre Miloseviç'in desteği olmasa Hırvatistan ve Bosna'daki Sırplar'ın onbinlerce insanın ölümüne yol açan saldırılarını başlatması söz konusu olamazdı.

Bu arada, merkezi Viyana'da bulunan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGIT), Miloseviç'in kararını gayet olumlu karşılamakla birlikte, Sırbistan Devlet Başkanı'nın yerel seçim sonuçlarının tanınmasına yönelik yeni bir yasa çıkartmak yerine, seçim sonuçlarının derhal tanınmasının çok daha yerinde bir hareket olacağını bildirdi.





Miloseviç (solda) kaybetti, Stoyanov (sağda) kazandı...

Miloseviç'in liderliği tartışılıyor

Yugoslav Tanjug ajansının haberine göre, Milıoseviç, Sırbistan Başbakanı Mirko Maryanoviç'ten, yerel seçimlerin kesin sonuçlarına ilişkin bir yasa tasarısını Parlamento'ya sunmasını istemiş, söz konusu yasa tasarısının, AGIT heyetinin kararları çerçevesinde hazırlanmasını da talep etmişti.

AGIT, 17 Kasım'da düzenlenen yerel seçimlerde muhalefetin, aralarında Belgrad'ın da bulunduğu 14 kentte zafer elde ettiğini belirtmişti. Sırbistan Sosyalist Partisi lideri Miloseviç bu sonuçlarla parçalanmasına yol açtığı eski-Yugoslavya'dan sonra Sırbistan'ın egemeni konumundan uzaklaşmaya başlamış oluyor. Gözlemciler Miloseviç'in muhalefetle uzlaşma kararının parti içindeki sertlik yanlılarının tepkisine yol açmasını ve Miloseviç'in liderliğinin tartışlır hale gelmesinin kaçınılmaz olduğunda birleşiyor.

Bulgaristan IMF'nin kucağında

Sofya'da da iktidardaki eski "komünistler"in sağcı muhalefetin Nisan'da seçime gidilmesi isteğini kabul etmesiyle geçen aydan bu yana süregiden gösteriler yatışmaya başlarken ekonomik güçlükler ülkeyi hızla IMF'nin istikrar programlarına boyun eğmeye götürüyor.

IMF yetkilileri geçici hükümeti göreve başlar başlamaz mali yardım konusundaki görüşmelerin yeniden başlatılacağını açıkladılar. IMF, geçici hükümetin imzalayacağı anlaşmanın 20 Nisan'da yapılması beklenen seçimlerden çıkacak hükümetçe de uygulanmaya devam edeceğinden emin olmak istiyor.

IMF geçen yıl Bulgaristan'ın para birimi levanın değer kaybının durdurulması için paranın yönetiminden sorumlu bir kurul oluşturulmasını ve bankaların güvenilirliğinin yeniden tesis edilmesini istemişti. Öngörülen sistem hükümetin ve merkez bankasının p;arasal iktidarını önemli ölçüde kısıtlayarak dolaşımdaki leva miktarının merkez bankası rezervlerini aşmamasını sağlamayı amaçlıyordu.

IMF önerilerine göre, parasal düzenlemelerin yanısıra köklü yapısal reformlara girişilmesi bu arada zarardaki kamu işletmeleriyle bankaların da kapatılması zorunlu. Nisan seçimlerini kazanması beklenen Demokratik Güçler Birliği'ni 30 gündür süregiden gösteriler sırasında desteklemiş olan işçilerin bu ekonomik programa destek vereceğiyse kuşkulu.

Sosyalist hükümetle, muhalefet arasındaki uzlaşmayı sağlayan görüşmelerin mimarı devlet Başkanı Stoyanov da anlaşmadan sonra halka yaptığı konuşmada gelecekteki olası hoşnutsuzlukların yolunu kesmek amacıyla, "size daha zengin olacağınızı ya da daha iyi yaşayacağınızı vaadedecek değilim, ama yalnızca bundan sonra dürüst bir hükümete kavuşucağınıza söz veriyorum," demek zorunda kaldı.

Darısı Türkiye'nin başına...

Pakistan Benazir'i cezalandırdı

Dış Haberler-Pakistan'da genel seçimler eski başbakan Benazir Butto'nun ağır yenilgisiyle sonuçlanırken parlamentodaki 217 sandalyeden 134'ünü kazanan Müslüman Birliği lideri tek başına anayasayı bile değiştirmesini mümkün kılan bir çoğunluğu yakaladı. Butto'nun Halk Partisi'yse yalnızca 17 sandalyeyle yetinmek zorunda kaldı.

Pakistan'da seçmenlerin yalnızca yüzde 30'unun ilgi gösterdiği seçimlerden "güçlü" ve "istikrarlı" bir çoğunluk hükümeti çıkmış gibi görünse de gerçekte sonuçlar siyasal sistemin iflasını belgeliyor.

İktidarın 1988'den bu yana Navaz Şerif ile Benazir Butto arasında gidip geldiği Pakistan'da gerek Butto'nun Halk Partisi'nin gerekse Şerif'in Müslüman Birliği'nin yolsuzluklar ve insan hakları ihlalleri açısından sicilleri birbirlerini aratmayacak kadar kabarık. General Ziya-ül Hak'ın askeri diktatörlüğü döneminde Pencab eyaletinde Maliye Bakanlığı görevinde bulunan Navaz Şerif, 1988'de iktidarı yolsuzluk iddiaları arasında Butto'ya kaptırmış, 1990'da yeniden iktidara geldikten sonra 1993'de bir kez daha muhalefete düşmüştü.

Butto döneminde de ekonomik durumun düzelmemesi ve başbakanın eşi Asaf Ali Zerdari'nin yolsuzluklarının ayyuka çıkması yüzünden ülkedeki siyasel sisteme sırt çeviren halkın itibar etmediği seçimlerin Navaz Şerif'e hükümeti verse de parlamento çoğunluğunun bu ülkede iktidar olmaya yetmediği açık.

Butto'nun başbakanlıktan devlet başkanınca alınmasını sağlayan Anayasa ülkede gerçek iktidarı ordunun sözcülüğünü yapan devlet başkanına veriyor. Öte yandan Pakistan'daki hükümet değişikliği en çok ABD, AB ülkeleri ve IMF'yi memnun etti. "Yapısal uyum" programlarını ihtilafsız uygulayacak kadar güçlü ama Batı'ya meydan okuyamayacak kadar halk desteğinden yoksun Navaz Şerif seçimleri kazandiği belli olur olmaz IMF programlarını harfiyen uygulamaya söz verirken, ABD ve Avrupa sonuçlardan duydukları memnuniyeti açıklamakta gecikmediler.

Bu arada Navaz Şerif, Afganistan politikasını gözden geçireceğini açıkladı. Şerif, "Yeni bir bakış açısı getirmeliyiz. Politikamızın değişikliklere ihtiyacı var. Bir uzlaşma gerekli, iyi sonuçlar almak için yeni bir diyalog kurulmalıdır" dedi.

Pakistan'ın, şu anda Afganitan'ın üçte ikisini denetimi altında bulunduran şeriatçı Taliban milisini destekleyip desteklemediğini bilmediğini söyleyen Şerif, "Eğer Pakistan bu politikayı izlediyse, gözden geçirmenin zamanı geldi" dedi.

Eylül 1995'de Afganistan başkenti Kabil'i ele geçiren Taliban, geçen ay ülkenin kuzeyini elinde bulunduran Raşid Dostum güçlerine karşı de yeni bir saldırı başlatmıştı.

Şerif, Hindistan ile de ilişkileri diyalog yoluyla geliştirmek istediğini kaydetti. Hindistan Pakistan'ı, Keşmir eyaletindeki ayrılıkçı hareketleri maddi ve askeri açıdan destemekle suçluyor. Ancak Pakistan bu suçlamaları reddediyor.




Amerikan Barışı Arafat'ın sopasıyla yürüyor.

Washington da sonunda itiraf etti...

Filistinli'ye Arafat eziyeti

Washington- Filistin'de işlerin iyi gitmediğini ABD Dışişleri Bakanlığı da kabullenmek zorunda kaldı. Bakanlığın geçenlerde yayımlanan insan hakları raporu çıplak baskıları mazur göstermek için uygun bir üslup bulmakta zorlanışıyla dikkatleri çekiyor.

Filistin'de süregiden baskıların sorumluluğu gitgide İsrail'in desteklediği ''Filistin Yönetimi''nin omuzlarına çökerken, İsrail askeri işgali de yeni bir biçim altında varlığını sürdürüyor ve başlıca Filistin kentleri çevresindeki İsrail kuşatması Filistinliler'i tarihlerinin hiçbir döneminde olmadığı kadar birbirinden yalıtılmış ve bölünmüş halde tutuyor.

ABD Dışişleri Bakanlığı raporuna göre Arafat'ın Filistin Yönetimi ve İsrail Filistinliler'e karşı ağır insan hakları ihlallerinde bulunmayı sürdürüyor. Bununla birlikte ABD raporu Filistinliler'in içinde bulundukları toplama kampı benzeri koşulları ve maruz kaldıkları baskıları olduğundan hafif göstermek için epey ter dökmek zorunda kalıyor.

Rapora göre, İsrail cezaevlerindeki koşullar ''düşük'', Filistin cezaevlerindekilerse ''çok düşük''. Oysa, aslında bu cezaevlerindeki vahşi işkencelerin sadizm düzeyinde cereyan ettiği ve korkunç bir baskı havasının hüküm sürdüğüne ilişkin kapsamlı belgeler var.

ABD Dışişleri raporu, Filistin Yönetimi'nin terörizmin kökünü kazımak amacıyla sık sık ''maksadı aşan güç kullanımı''na başvurduğunu ve işkence yapıldığına ilişkin ''kayda değer'' haberler alındığını belirtmenin yanısıra kendisini eleştiren gazetecileri ve siyasal eylemcilere baskı ve kötü muamelede bulunduğunu ve gözaltına altığını da ekliyor.

Filistin Yönetimi'nin değişik görüşlerin açıklanmasına hoşgörü gösterdiğini ileri sürmesine karşın insan hkları gözlemcileri Filistinli yorumcuların koğuşturma korkusuyla otosansür uygulamakta olduklarını belirtiyorlar. ABD raporuna göre Filistin Yönetimi hukuku en iyi ifadeyle ''kaotik'' olarak nitelenebilir.

ABD Dışişleri Bakanlığı'nın durumun vehametinin üzerini örtmek için elinden geleni yaptıktan ve olan biteni olabilecek en az kınayıcı sözlerle dile getirdikten sonra bastığı rappor aslında Arafat rejimiyle İsrail'in çifte baskısı altında kalan Filistin'de durumun aslında sanıldığından da korkunç olduğunu gözler önüne sermeye yetiyor.

(MER)

Ekvador'da popülist demagoji iflas etti

Özelleştirmeci başkanı işçiler devirdi

Quito- Ekvator parlamentosunun devlet başkanı Bucaramı görevden alması kaçınılmazlaşırken halk ve politikacıların başkan Abram Bucaram'ın yerine kimin geçeceği konusunda kafası karışık.

Çarşamba günü başlatılan ülke çapındaki iki günlük Bucaram karşıtı genel grevin ardından parlamento başkanı Fabian Alarcon, başkanı görevden almak amacıyla parlamentoyu olağanüstü toplantıya çağırma konusunu ele alacağını söyledi.

Ekvator anayasasına göre parlamentonun başkanı görevden alma yetkisi var. Sağcı Sosyal Hristiyan Partisi (PSC) lideri Heinz Meller, parlamentoda Bucaram'ı görevden almak için gereken üçte iki çoğunluğun bulunduğunu söyledi.

Ancak Yüksek Mahkeme yargıçlarından Alberto Wray, anayasada görevden alınacak olan başkanın yerine kimin geçirileceği konusunda açıklık bulunmayışının durumu karmaşıklaştırdığı görüşünde. Ekvador kilisesi ekümenik konsey başkanı Mario Ruiz de ''yeni başkan konusunda partiler arasında mutabakat sağlamak Bucaram'ı başkanlık koltuğunda tutmaktan daha zor,'' görüşünde.

Bucaram Çarşamba günü süresiz seferberlik hali ilan ederek orduyu harekete geçirmiş ve meclisi çevik kuvvetlerle sarmıştı. Muhalefet Bucaram'ın aldığı önlemlerin meclisi kendisine karşı bir karara varmaktan alakoymak amacını güttüğü görüşünde birleşiyor.

Gözlemcilere göre, başkandan yana gözükmekle birlikte, Ekvador ordusu, yakınlarda Peru'ya yaptığı bir ziyarette bu ülkeyle karşılıklı özür dilemekten söz etmesi yüzünden başkanla anlaşmazlık içinde. Uzun zamandır süren sınır anlaşmazlığı yüzünden Ekvador ile Peru sonuncusu 1995'de olmak üzere son yüzyılda üç kez savaşa girişti.

Bucaram altı ay önce popülist söylemi ve vaadleriyle oyların yüzde 72'sini alarak başkan seçilmiş ancak Aralık'tan başlayarak itibarını kaybetmeye başlamıştı.

Bucaram'ın popülist düşleri Ocak'ta uygulamaya koyduğu özelleştirme ve kemer sıkma programının yol açtığı yaygın protesto gösterileriyle karardı. Bucaram'ın ekonomik paketi petrol ve kamu ulaşımına uygulanan sübvansiyonun kaldırılmasını ve elektrik ve telefon ücretleriyle gelir vergisinin yükseltilmesini öngörüyordu.

Maliye yetkilileri GSMH'nın yüzde üçüne varan bütçe açığının kapanması için önlemlerin alınmasının zorunlu olduğunu ileri sürüyor.

Protesto gösterileri Çarşamba günü başlayan ülke çapındaki genel grevle doruğuna çıkmış ve işçilerle öğrencilerin yanısıra yerliler ve köylüler de başkent Quito'ya giden yolları keserek greve destek vermişlerdi.

Kamu oyu yoklamaları halkın yüzde 75'inin başkan Bucaram'ın istifa etmesi yada görevden alınmasını istediğini gösteriyor.

(IPS)


Ekvador'da çarşamba günü başlayan ve iki gün süren genel grevin başarısında Başkent Quito'ya giden yolları tutan köylülerin ve yerlilerin desteği büyük rol oynadı. Petrole ve ulaşıma devlet desteğinin kaldırılması üretici köylüleri kızdırdı.

Kara Panterler'in lideri 25 yıl suçsuz hapis yattı

'Adalet' made in USA



New York — 1972'de iki beyazı öldürmek suçundan 25 yıldır hapis yatan Kara Panterler örgütü liderlerinden Elmer ''Geronimo'' Pratt'a özgürlük yolu açılıyor.

25 yıl önce Carolyn Olsen ve eşi Kenneth'i tabancayla vurarak öldürmek suçundan ömür boyu hapse mahkum edilen ''Geronimo''nun avukatları davanın başından beri suçsuzluğunu savunan siyah liderin sol ve ırkçılık karşıtı görüşlerinden ötürü komploya uğradığını ortaya çıkarmayı başardılar.

Çeyrek yüzyıldır California'da hapiste yatmakta olan ve adını Geronimo Ji Gaga olarak değiştiren siyah önderin avukatları Stuart Hanlon ve Johnnie Cochran 27 Şubat'taki duruşmada California Yüksek Mahkemesi başkanı Everett Dickey'e ''Geronimo''nun 25 yıldır haksız yere hapiste yatmakta olduğunu kanıtlayacaklarından kuşku duymuyor.

Avukatlar,"ABD'nin en uzun süre hapis yatan siyasal hükümlülerinden biri" olarak niteledikleri Pratt'ın Olsen çiftine ateş açıldığı sırada Los Angeles'dan 600 kilometre uzakta bulunduğuna ilişkin kanıtları ortaya çıkardılar.

Hanlon ve Cochran Pratt'ın 1970'lerde Kara Panterler ve öteki radikal grupları çökertmek üzere FBI tarafından yürürlüğe sokulan COINTELPRO (Karşı İstihbarat Programı) çerçevesinde bir komploya uğradığını söylüyor. Avukatlar, ''Geronimo'' davasında Pratt'ı suçlayarak mahkumiyetinde başrolü oynayan tanık Julius Butler'ın, aynı zamanda iddia makamını işgal eden Los Angeles Savcılığı hesabına çalışan bir muhbir olduğunu kanıtlıyorlar.

Hanlon, ''baş tanığın hem yerel polisin hem de FBI'ın muhbiri olduğunu tam olarak kanıtlamış bulunuyoruz," diyor. Avukatlar, üstelik Kara Panter örgütünün telefonlarını dinlemeye almış olan FBI'ın olay anında ''Geronimo''nun California'da değil Oakland'da olduğunu, dolayısıyla üstüne atılan suçu hiç işlemediğini bildiğini de ortaya çıkardılar.

Pratt'ın mahkum eden jüri üyeleri bugün, zamanında bu bilgilere sahip olmuş olsalar siyah liderin beraatine karar vermelerinin kaçınılmaz olduğunu söylüyor.

Pratt'ın suçsuzluğu, anılarını kaleme alan FBI ajanı Wesley Swearingen'in ''Bir Ajanın İfşaatı'' adlı kitabında da anlatılıyor. Swearigen'in açıkladığına göre FBI'ın Pratt'ın suçsuzluğunu kanıtlayan telefon dinleme kayıtları dava açıldığı sırada sırra kadem basmıştı.

Kara Panterlerin eski avukatlarından Leo Branton, Pratt'ın hapse atılmasının Kara Panterler'in öteki liderlerinin de polisle çatışmalarda hayatlarını kaybettikleri ya da uzun hapis cezalarına çarptırıldıkları 1970 başlarındaki politikaların ışığında ele alınması gerektiği kanısında.

Branton, ''FBI 1970'lerde yerel makamlarla işbirliği halinde yalnızca 'Geronimo'yu değil bütün Kara Panterler'i ortadan kaldırmaya yönelmişti," diyerek Marc Clarck ve Fred Hampton'ın öldürülmelerine dikkat çekiyor.

COINTELPRO'nun yürürlüğe sokulmasından on yıl sonra 1966'da Oakland'da siyah haklarını silahlı direnişle savunmak amacıyla kurulan Kara Panter Partisi bütünüyle ortdan kaldırılmış bulunuyordu. Bugün eski Kara panter önderlerinden siyasal eylemi sürdüren kimse kalmamış gibi. Adı bilinenlerden Bobby Rush ise İllinois temsilcisi olarak Kongre'ye girmeyi başardı.

Kara Panterler'in çökertilmiş olmasına karşın Pratt çeyrek yüzyıldır hapiste sosyalizm ve siyahların kurtuluşu ideallerini savunmayı sürdürmesiyle bir siyasal hükümlü olarak dikkatleri üzerinde topluyor. Son yıllarda aralarında Uluslararası Liman İşçileri Sendikası'yla California Öğretmenler Sendikası ve Uluslararası Hizmet İşçileri Sendikası'nın da bulunduğu pek çok dernek ve sendika Pratt'ın yeniden yargılanması kampanyasına aktif destek sağlıyor.

California eyaletinin Pasadena kenti belediye başkanı William Paparian ise bir destek toplantısında yaptığı konuşmada şunları söylüyor: ''Bu dava Pratt'ın kaçınılmaz beraatiyle sona ermeyecek. Bu davanın sona ermesi için onu çeyrek yüzyıldır hapiste yatıranların yargı önüne çıkartıldıklarını görmemiz gerek. (IPS)

İnsan hakları kuruluşları harekete geçti

CIA'ya güç yetmiyor...

Washington- ABD'nin önde gelen insan hakları kuruluşları, bugüne değin benzeri olmayan bir kampanyaya girişerek Beyaz Saray'dan CIA'nın Guatemela'daki infazcı subaylarla bağlarını açığa çıkaran bir ajanı cezalandırmasına engel olmasını istedi.

Aralarında merkezi Washington'daki en büyük dört insan hakları kuruluşu Human Rights Watch, Uluslararası Af Örgütü ABD Şubesi, Uluslararası İnsan Hakları Hukuk Grubu ve İnsan Hakları Avukatları Komitesi'nin de bulunduğu sekiz örgüt geçen hafta Bill Clinton'dan CIA Başkanı Robert Deutsch'un Dışişleri Bakanlığı üst kademe görevlilerinden Richard Nuccio için verdiği sakıncalı kararını geri almasını istediler.

Nuccio Kongre İstihbarat Komitesi üyelerinden birine bir ABD yurttaşı ile bir gerilla liderinin öldürülmelerinde rol alan Guatemalalı subayın CIA hesabına çalıştığını söylediği için Deutsch tarafından "sakıncalı" ilan edilmişti.

Nuccio'nun açıklamaları üzerine harekete geçen Senatör Robert Torricelli de CIA'yı Kongre'den bilgi saklamak ve Latin Amerika'daki en ağır insan hakları ihlalcileriyle çalışmakla suçlayan bir kampanya açmıştı.

Skandalı izleyen soruşturmalar sırasında CIA başkanı Deutsch aralarında emeklilerin de bulunduğu onu aşkın önemli casusu disiplin cezalarına çarptırmasına neden olmuş ve Adalet Bakanlığı da yasa ihlalleri yönünden soruşturma başlatmıştı.

Skandal ayrıca CIA'nın soğuk savaş döneminde askeri ve istihsarat örgütleriyle olan ilişkileri üzerindeki örtünün kaldırılmasına vesile olarak örgütün örneğin Honduras'ta muhalifleri kaçırmak, işkence etmek ve "kaybetmek"le ünlü bir askeri istihbarat taburuna yardım ve eğitim verdiğinin ortaya çıkarılmasını sağlamıştı.

İfşaatlar ayrıca, CIA'nın özellikle Latin Amerika'daki benzer faaliyetlerinin araştırılmasını da teşvik ederek, örneğin hafta başında 1983 tarihli bir CIA işkence talimnamesinin en az beş Latin Amerika ülkesinde harfiyen uygulandığının ABD basınınca ortaya serilmesine de olanak vermişti.

Gözlemcilere göre, ifşaatlar CIA ile ABD Dışişleri Bakanlığı arasında süre giden sessiz savaşta da örgütün yeni bir darbe yemesi anlamına geliyor. Eski Dışişleri Bakanı Warren Christopher zamanında Nuccio'nun cezalandırılmasına karşı çıkmış ama Deutsch'a engel olamamıştı.

İşin ilginç yanı, ihtiyatlılığıyla tanınmış bir eski akademisyen olan Nuccio da verdiği bilgilerin kamuoyuna yansıtılmayacağına beslediği inançla CIA'nın Guatemala'daki bağlantıları konusunda bilgi toplamaya yetkili olduğunu sandığı Torricelli'ye bildiklerini anlatmaya razı olmuştu.

ABD'li insan hakları savunucularını asıl dehşete düşüren ise ABD anayasasının "Kongre'ye bilgi vermek isteyenlerin hiç bir biçimde engellenemeyeceği ya da geri çevrilemeyeceği"ni açıkça ortaya koymasına karşın CIA'nın anayasayı keyfi bir biçimde yorumlayarak canının istediği hükümlere uyup istemediklerini çiğneme yetkisini kendisinde görmesi.



Jennifer Harbury'nin Guatemalalı eşini Guatemalalı CIA ajanları öldürdü.

HRW yöneticilerinden Holly Burkhalter, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın sivil yöneticilerinin Nuccio'nun cezalandırılmasına karşı çıkmasına karşın CIA'nın bunu tanımayarak Nuccio'yu cezalandırma yoluna gitmesinin emsali görülmemiş bir uygulama olduğunu söylüyor.

(IPS)

Soğuk Savaş'tan düşük yoğunluklu çatışmaya

Yeni NATO stratejisi ve Susurluk

Ergun ADAKLI

SÖZ dergisinde, Susurluk üzerine her inceleme yazısı, devlet yapılanmasını ve gizli siyasi bağlantıları farklı yönlerden aydınlatıyor ve tablonun bütünüyle ortaya çıkmasına yardımcı oluyor. Bu tablonun, bir de, uluslararası mali oligarşinin bölgemize yönelik ekonomik-politik hesapları ve yeni NATO stratejisi ile ilişkileri açısından irdelenmesinin katkı sağlayacağı inancındayım.

Çiller-Ağar çetesi gibi özel savaş örgütlenmeleri, Demirel ya da Erbakan'ın iddia ettiği gibi, "münferit" olgular değildir. Eski Genelkurmay Başkanı Güreş'in dillendirdiği ve 90'lı yıllarda devletin temel politikası olan, "düşük yoğunluklu çatışma" stratejisinin vazgeçilmez parçalarıdır. "Düşük yoğunluklu çatışma" konsepti ise TC devletine ait değildir. Uluslararası emperyalizmin, SSCB'nin çöküşünden sonra, tüm kıtalarda ve yeni sömürge bölgelerinde uygulamaya koyduğu, global bir stratejidir. TC devleti bölgemizdeki taşeronlarından biridir.



Silahlanma yarışı olmazsa

Sosyalist sistemin ve SSCB'nin çöküşü, emperyalistlerin karşısına temel bir sorun dikmiştir. Silahlanma yarışı olmazsa, karşıt sistemlerin mücadelesinin yansıttığı bölgesel savaşlar durulursa, silahlar kime satılacaktır? Stoklar nasıl eritilecektir? Yüksek kar oranlarını nasıl sürdüreceklerdir?

90'larda, farklı kıtalarda, ülkeler arasında veya içinde, uzun süreli, ama daha geniş bölgelere yayılmayacak biçimde kontrol altında tutulan, Düşük Yoğunluklu Çatışma (DYÇ) konsepti, silah tekellerinin yeni pazar ihtiyacına cevap olarak geliştirildi. Soğuk Savaş'ın yerini aldı. Bu stratejinin amacı sadece sıcak savaşın sürmesi değildi. Kriz bölgeleri yaratarak, yeni sömürge ülkeleri aşırı silahlanmaya yönlendirme, çok daha etkiliydi. DYÇ, "Yeni Dünya Düzeni"nin global politikası oldu. Emperyalistlerin ve yerli işbirlikçilerinin tümünü darağacına götürecek olan, Hitler'i bile arattıran, savaş suçu bu oldu.

Türkiye ve Kürt bölgeleri, DYÇ stratejisinin uygulamasında en verimli bölgelerden biri oldu. Bir yanda Yunanistan'la Ege krizi diri tutuldu. Öte yanda, Güney Kürdistan'daki istikrarsızlıkla birlikte, Kürt bölgelerinde DYÇ ve silahlanma alabildiğine sürdürüldü. "Kirli Savaş" kavramını en çok hak eden bu uzatmalı savaş, kendi ekonomisi, kendi kirli örgütleri ve mafya-uyuşturucu ilişkileriyle birlikte,Türkiye'nin emperyalist pazarlara fazladan onlarca milyar dolar kaptırmasına yol açtı.

DYÇ'nin en tipik özelliği, uygulandığı tüm ülkelerde, anayasal kurumlaşmanın altüst olmasıdır. Silah-uyuşturucu ve son yıllarda nükleer madde ticaretinin tatlı kar ortamında, politikacı, bürokrat, işadamı, asker, polis; hepsi mafya örgütlenmelerinde organik bağlantılar içinde kaynaştılar. Emperyalist tekellere ve devletlere göbekten bağlı, dar ama çok güçlü oligarşik yapılara dönüştüler. Bu oligarşik yapılar içindeki farklı çıkar odaklarının çatışmaları, bu ülkelerin toplumsal ve politik yaşamlarını altüst etti; gündemin birinci sırasına oturdu.

İnsanlığa verdiği muazzam tahribata rağmen, DYÇ stratejisi, tek başına, emperyalist silah piyasalarına gerekli canlılığı sağlamaya yetmedi. 1995'le birlikte dünya silah pazarında daralma başladı. Daha büyük bölgesel savaşlara ve yeni krizlere ihtiyaç arttı. Uluslararası emperyalizm yeni global planlar hazırlamaya koyuldu.

NATO, İsrail-Türkiye eksenine dayanarak, Ortadoğu'da yeni ve geniş çaplı bir savaş provokasyonunu tırmandırmaya girişti. Türkiye'nin ufkuna barış değil, kara savaş bulutları çöktü.

Susurluk, savaşa hazırlık temizliğidir

Böylesi geniş çaplı bir bölgesel savaşta, İsrail'le birlikte eksene oturacaksa eğer, Türkiye'nin kendi iç sorunlarına ve devlet mekanizmasına bir çeki düzen vermesi gerekmektedir. Susurluk'taki, bir trafik kazası olabilir. Ama, 96 başından itibaren özel savaş çetelerine yönelik operasyonlar; Genelkurmay istihbaratının bu ilişkilere yönelik yoğun bir takip, bilgi toplama, basına, özellikle de Perinçek aracılığıyla, sürekli haber sızdırma, kamuoyu oluşturma çalışmasına girişmesi, gelinen sonucun tesadüf olmadığını göstermektedir.

Susurluk operasyonu, diğer yönüyle Erbakan'ı köşeye sıkıştırma operasyonudur. Yeni NATO stratejisi, Türkiye'yi güney ve doğusundaki alanlara karşı bir bölgesel savaşa yönlendirirken, Erbakan Hoca, tutmuş, İran, Irak, Libya vd. ile dostluk geliştirmeye çalışıyor. Hiç olacak iş midir! Adamı böyle kıstırırlar köşeye!

Bu manevrayla ne amaçlanmaktadır? Hedefler nelerdir? Maddeler halinde kısaca değinelim:

1) Necdet Üruğ ve Öztorun paşaların, 12 Eylül cuntasını 2000 yılına kadar güvenle taşıyacak genelkurmay başkanları silsilesi, planları vardı. Hatırlanacaktır; Özal, Öztorun'u değil, Torumtay'ı G.K. Başkanı yaparak plana çomak sokmuştu. Arada Doğan Güreş gibi plandışı başkanlarla, 'Ordu Partisi'nin Türkiye'nin yönelişlerine 12 Eylül'cü vesayet etkinliği sarsılmıştı. Şimdi bu sarsıntı atlatılıyor. 2000'in genelkurmay başkanı Çevik Bir, idareye şimdiden oturuyor. Türkiye'nin yönetimini de, öyle üç–beş banka dolandırıcısı, kumar kralı ya da mafya bozuntusuyla paylaşmaya hiç niyeti yok.

2) Kayıtdışı döviz girdileri ihracatla aynı düzeye yükseliyor. Kara para ekonomisinin korkunç rantlar yaratan gücü, devletle ve ticari kurumlarla içli dışlı olmuş, yeni türedi mafya– para babalarını öne çıkarıyor. TÜSİAD'çı büyük tekellerin ekonomi ve siyasal süreç üzerindeki kontrolleri zayıflıyor. İşte Çiller ve Erez, sırtlarını bu türedilere dayayarak, onlarla kaynaşarak, TÜSİAD'ı şamar oğlanına dönüştürebiliyor; "sömürücüler, kan emiciler" diyebiliyor. Hatta, doğrudan Koç'a dil uzatabiliyorlar.

Ama bu türedilerin göremediği bir şey var. Koç, Sabancı gibi büyük tekeller, Nurol, Bayraktar, Gama–Güriş gibi orta boylar, dahası MÜSİAD'çı kimi holdingler, orduyla ilişkilerini, silah sanayii ve ticareti temelinde iyice pekiştiriyorlar. Artık sadece OYAK değil, birçok holding "askerileşiyor"; tekel karının kaymağını silah sanayiinden sağlıyor. Silah sanayii, AR–GE çalışmaları ve teknoloji transferleriyle birlikte, ülke ekonomisinin lokomotifi oluyor.

Susurluk operasyonuyla birlikte, orduyla işbirliğini pekiştiren tekeller, türedi mafya–para babalarını süpürüp ekonomi ve devlet yönetimi üzerindeki kontrollerini yeniden sağlıyorlar. Saçılıp dağılan rantın yeniden ellerinde toparlanmasını hedefliyorlar. Yeni NATO strat
jisi ve İsrail'le ittifak, TÜSİAD– Genelku
may ekseninde bu süpürmeyi gerekli kılıyo
emperyalistler bunu destekliyor.

Düşük yoğunluklu savaş, siyaseti, kuru
laşmayı, devlet ilişkilerini, ekonomik sür
ve özellikle rantı dağıtıyor, saçıyordu. Halb
ki yeni NATO stratejisi tüm alanlarda kuru
laşmanın ve merkezileşmenin, 12 Eylül An
yasası temelinde, yeniden pekiştirilmesine i
tiyaç duyuyor.

3) Susurluk operasyonu, diğer yönüyle E
bakan'ı köşeye sıkıştırma operasyonudur. Y
ni NATO stratejisi, Türkiye'yi güney ve doğ
sundaki alanlara karşı bir bölgesel savaşa yö
lendirirken, Erbakan Hoca, tutmuş, İran, Ira
Libya vd. ile dostluk geliştirmeye çalışıyo
Hiç olacak iş midir! Adamı böyle kıstırırl
köşeye! Ya İsrail'le ittifaka "eyvallah" de
NATO planlarını kabul edersin, ya da ortağ
Çiller'in ayağını bir kaydırdılar mı, artık sen
koltuğu bir daha zor görürsün. Ama Hoca mi
layim adamdır! Askerle arası sıkı fıkı ola
MÜSİAD'çı silah üreticisi holdinglerin de it
lemesiyle, yola geliyor. ABD'nin "ılımlı İ
lam" projesi de, Cezayir'de tutmadı ama, Tü
kiye'de çalışıyor.

4) Gün ola devran döne... '80 sonların
CIA– MOSSAD ile birlikte, Özal'la el ele, g
lenekçi – devletçi kadrolara karşı el altında
"MİT Raporu" operasyonuna kalkışan Hira
Abas – Mehmet Eymür – Korkut Eken – E
kan Gürvit takımı, karşılarında Genelku
may'ı bulunca, sonları hüsran olmuştu. Am
şimdi, Genelkurmay İsrail ile de ittifak yapı
ca, Mehmet Eymür "doğru yerde ve zama
da"!.. Yazık, Korkut Eken saf değiştirmiş, y
ne "yanlış yerde"!.. CIA – MOSSAD, MİT v
Genelkurmay istihbaratı arasında saçılan ili
kiler, böylece yeniden rayına oturuyor.

Asıl hedef: Kürt sorunu

NATO planları gereği, Kürt sorunu bir b
çimde çözümlenmeli, bölgesel kapışmal
gündeme geldiğinde Türkiye'nin arka bahçe
sorunsuz olmalıdır. Siyasal çözüm mü? U
laşma mı? Yok öyle bir şey...

Hedefin ana hattı: "PKK sorunu" ile "G
neydoğu" sorununu ayrıştırmak. Türkiye'n
"Şimon Peres"i, "sosyal demokrat" siyoni
İshak Alaton önderliğinde tekeller, 25 mily
dolara varan bir yeni kaynağı Kürt illerine b
ca ederken... Özel Tim hizaya getirilip, ask
rin denetimine sokulurken... Koruculuk yen
den disipline edilirken... Bölgenin uyuşturu
trafiğinin can damarı konumuna son verili
ken... ABD ve Avrupa emperyalistleriyle bi
likte bastırıp, Barzani ve Talabani yola geti
lirken... Türk ordusu da PKK'ya son darbe
vuracak. Erbakan'ın "hele iktidara biraz ye
leşelim de, çözümü ortaya koyalım" heve
kursağında kalacak.

Erbakan'ın kurnazca bir manevrası ve ort
lığı karıştırmasıyla, Çekiç Güç inisiyatifi
kaybeden ABD, İsrail'in de çekiştirmesiyl
bu planı benimsemişti. Şimdi, Dublin Konf
ransı'ndan sonra, Avrupa Topluluğu da bu pl
na fit olmuş durumdadır. Böylece, Kürtle
karşı "Birleşik emperyalist cephe" kurulm
olmakta, "insan hakları", "siyasal çözüm" v
ikiyüzlülükleri, sahtekarlıkları bir tarafa bı
kılmaktadır. Kısacası 1997, Kürt sorunun
da barış ve yumuşamayı değil, daha kıyası
bir savaşı vaadetmektedir.

**Bütün bunlar olacak mıdır? Olmayabil
Olmaması ne parlamentoya, ne de medya t
kellerine bağlıdır. Bu emperyalist planın yür
yüşüne çelme takacak, set çekecek yega
güç: Türkiye'nin işçilerinin, emekçilerini
özellikle, savaş kızıştı mı önce telef olan g
nçlerin, ülkenin vicdanı olan aydınlarının to
luca sokağa inmesidir. Milyonların, masa
yumruk nasıl vurulurmuş, Çiller'e gösterm
sidir...**

Büyük kafesin sökülmesi için...



Yavuz ALOGAN

Tiyatro tekniğinin henüz gelişmediği klasik dram döneminde, esas çocuk içinden çıkılamayacak kadar karışık bir entrikanın ağına yakalandığında, sahnenin yukarısından makaralı bir sistemle indirilen mekanik bir tanrı (deus ex machina) bütün sorunları bir hamlede çözerek işleri yoluna koyarmış.

Refah Partisi'nin ülkenin tamamını içine alacak büyük kafes hazırlığı, son günlerde, tarih bilinci olan insanlarda bu türden bir tanrı beklentisi yaratmaya başladı. Bu beklentiye göre 27 Mayıs, 12 Mart ve 12 Eylül'de olduğu gibi ordu, klasik dramın mekanik tanrısını andıran biçimde kışlasından çıkacak, devletin restorasyonunu sağlayacak, yeni bir anayasa hazırlatacak ve herkesi hizaya soktuktan sonra tekrar kışlasına çekilecek ve demokrasinin saltanatı bir kez daha geri gelecek. Devrim kanunları ve bu arada "bazı kisvelerin giyilmemesine dair kanun" harfiyen tatbik edilecek.

Dalgayı farkedip tam zamanında başını eğen siyasetçiler, fırtına geçtikten sonra saklandıkları ya da konuldukları yerlerden çıkacaklar, geri çekilen ordunun artçı güçleriyle kısa ve seyirlik bir demokrasi mücadelesinin ardından halkın kutsadığı kahramanlar olarak iktidarın dağılım tekelini bir kez daha kendi ellerinde toplamak için rekabete girişecekler. Esas çocuk, yani devlet, bir kez daha kurtarılmış olacak ve mekanik tanrı, koruma ve kollama görevini sürdürmek için makaralı bir sistemle sahnenin üzerindeki görünmez yerini alacak.

Yirminci yüzyıl biterken bu oyunun birinci bölümünün değilse de, ikinci bölümünün tekrarlanma olasılığı çok zayıf. Sincan sokaklarında "motorize intbikat yürüyüşü" yapan tanklar oyunun birinci bölümünün iyice hazırlandığını ve uygulama aşamasına gelindiğini ortaya koyuyor. (Zaten bana makaralı sistemle indirilen mekanik tanrıyı hatırlatan da tv'lerde görülen tankların paletlerinden çıkan gıcırtılı sesler oldu!)

Kapitalizmin ve toplumun ihtiyaçlarına uygun bir dönüşüm geçiremeyen kemalizm askeri bir devlet ideolojisi olarak kaldı. Yeni dünya düzeni, devleti birbiriyle savaşan çetelere böldü. Sivil toplum RP'nin şemsiyesi altında gelişen şizofrenik mezhep ve

Büyük medya, Türk-İş, muhtelif çap ve ebatta kemalistler ve kuvayı milliyeciler, burjuvazinin tarih bilincine sahip kesimleri, her şeyden önce RP'nin adım adım kurmakta olduğu büyük kafesin sökülmesi için Genelkurmay'ın arkasında (tabii ki demokrasiye bağlı kalarak!) birleşiyorlar.

tarikatlerin mücadele alanı haline geldi. TÜSİAD'ın son raporu burjuvazinin önemli bir kesimini bile Genelkurmay'ın "iç tehdit hedefleri"nden biri haline getirdi. Oysa TÜSİAD'ın raporunu ordunun ağırlığı altında gerçekleşecek bir restorasyonun ardından uygulanması öngörülen bir "post-restorasyon programı" olarak değerlendirmek de pekala mümkün.

Refah hedef tahtasında

Refah Partisi ya gücüne güveniyor ya da büyük bir tarihsel hata yapıyor. Bahar aylarında DYP'yi sırtından atarak seçimlere gitmek ve anayasayı değiştirecek bir çoğunlukla meclise dönmek için propaganda temalarına ağırlık veriyor: Türban, konutta tarikatçilere iftar, ramazan mesaisi, kurban derileri, Taksim'e cami vb.. Ne var ki, Genelkurmay son MGK toplantısında RP'yi tam da bu noktalarda hedef tahtasına yerleştiriyor.

"Bütün Türkiye Refahlı olduğu zaman seçimlere gerek kalmayacak", diyen Erbakan bir yandan Nazi partisinin iktidara yaklaşma dönemini hatırlatan bir kadrolaşmanın ipuçlarını verirken, öte yandan partisine katılan emekli albaylara elini öptürüp "ordudan emekli olanlar RP'de muvazzaf olurlar", diyerek meydan okuyor. Yetmiş yıllık iktidar özleminin verdiği telaş ve cevvaliyetle bir eli İran'da diğeri Amerika'da destek arıyor ve gerek söylemi gerekse icraatıyla ihtilalci bir sivil parti görünümü vermekten kurtulamıyor. Adeta kendi burjuvazisiyle, kendi ordusuyla, kendi kurumlarıyla ayrı bir devlet gibi davranarak tabanını oluşturan kitlelere "fetih" vaat ediyor.

Bu durum aynı zamanda, TSK'nın toplumsal ayrıcalıklarını, iktisadi kuruluşlarını (OYAK) ve yetmiş yıllık prestijini de tehdit ediyor. Daha da güçlenen bir RP'nin ilk önce başının üzerinde sallanan bu Damokles Kılıcı'ndan kurtulmak istemesi, onu yeniden tertipleyerek, ekonomik gücünü kırarak ehlileştirmeye çalışması doğaldır.

Böylece büyük medya, Türk-İş, muhtelif çap ve ebatta kemalist ve kuvayı milliyeciler, burjuvazinin tarih bilincine sahip kesimleri, her şeyden önce RP'nin adım adım kurmakta olduğu büyük kafesin sökülmesi için Genelkurmay'ın arkasında (tabii ki demokrasiye bağlı kalarak!) birleşiyorlar.

Peki sonra ne olacak? Sonrasını bir temenni olarak TÜSİAD raporunda bulmak mümkün. Ancak bunun çok riskli bir operasyon olduğunu da kabul etmek gerekir. Direksiyon elden kaçarsa, birbirini izleyen cuntalar, islami sivil itaatsizlik hareketleri, iç savaşa benzer bir kaos da mümkün.

Bize gelince, her gece saat 21.00'de Sabancı'yla birlikte elektriklerimizi açıp kapamaya, karanlığa bir ses vermeye ve yeni sivil direniş biçimleri üzerinde düşünmeye ve bunları geliştirmeye devam etmeliyiz. Bu tür direnişler ileride çok gerekli olacak.

Liberter bir düşünür

Hülya ERGÜN

Büyük liberter teorisyen Kropotkin, 8 Şubat 1921'de Moskova'da öldü. Yaşamı boyunca savunduğu anarşist idealler kitleleri büyük ölçüde etkilemiş olmalı ki cenazesi muhteşemdi. 7-8 kilometre uzunluğundaki kortej cenazesini Moskova sokaklarında izledi. Anarşistler "otoritenin olduğu yerde özgürlük yoktur" sloganıyla bir biçimde sisteme duydukları tepkiyi de dile getirdiler. Kropotkin'in cenazesi liberterlerin bolşeviklere karşı düzenledikleri en büyük gövde gösterisi olarak da tarihe geçti.

Soylu bir ailede dünyaya gelen Prens Kropotkin çağın saygın entelektüellerinden biri olarak bilinir. Coğrafyacı kişiliği de entelektüel kimliğinin parçası olarak önemlidir. Coğrafyacılar arasında Kropotkin yeryüzünün yapısına ve tarihine ilişkin bilgilerimize büyük katkıları olmuş bir bilim adamı olarak anımsanmaktadır.

Liberter dava için de önemli bir yazar, önemli bir teorisyen olmasına karşılık pratik bir devrimci olarak yaşamayan Kropotkin her zaman entelektüel tartışmalar yapmayı barikatlarda savaşmaya yeğledi. Şiddetin gerekliliğini kabul etmesine karşın kendisi kullanmadı.

Anarşizme katılan bilimsel eğilim ve iyimserlik onun imzasını taşır. Yine anarşizmin bir sınıf şiddeti ve ayrımsız yıkım inancından ayrılıp, toplumsal değişim teorisi olarak görülmesinde Kropotkin'in önemli katkıları vardır. Barışçı ve paylaşmacı bir dünyanın yeniden inşası için gerekli devrim teorisine "evrimci" bir boyut katarken idealize ettiği barışçı bir dünyaya geçiş sürecinde bilgi ve istemin gerekliliğini de vurgular.

Kropotkin idealize ettiği dünyanın, yani komünün ekonomik boyutunu da, mal ve hizmetlerin ihtiyacı olan herkese ücretsiz olarak verilmesiyle açıklar. Burada bölüşüm için ölçü emek değil ihtiyaçtır.



Komün teorisini ihtiyaca göre bölüşümle açıklayan Kropotkin üretime katılmayan insanları da amansızca eleştirir. "Yararlı herhangi bir şey üretmeye muktedir değilseniz ya da bunu yapmayı reddediyorsanız o zaman yalnız bir insan ya da bir sakat gibi yaşayın" cümlesi bu konudaki katılığını göstermesi açısından önemli.

En değerli yıllarını zorunlu olarak ülkesi dışında geçiren Kropotkin için "onurlu bir sürgün" ifadesi kullanılır. Cezaevindeki yaşamı da teorisini yaptığı yaşam biçimi gibi üretken ve onurludur. Hapishane bahçelerinde emek yoğun tarım denemelerine girişmesi, hapishane arkadaşları için dil, geometri, fizik sınıfları oluşturması üretkenliğinin göstergeleri arasında yer alır.

1. Dünya Savaşı'nda Kropotkin'in yolu "malesef" diğer anarşistlerden ayrılır. Kimilerine göre bu ayrılık Kropotkin'in hayatındaki "en üzücü" olaydır. Bazı anarşist liderler Kropotkin'in müttefikleri destekleme tavrını onayladılarsa da, anarşist hareket anti militarist geleneği takip ederek bir bütün olarak savaşa karşı çıkar. Liberter teoriye rağmen devletleri halklara özleştirme yanlışına kapılan Kropotkin de sonunda kendini, Alman devletine karşı Fransa ve İngiltere'yi destekleme konumuna düşürür.

Mart 1917'de Rus halkının otokrasiye karşı ayaklandığı haberleri geldiğinde Kropotkin aktif kariyerinin sonundaydı. 1917 yazında ülkesine döner. İstasyonda kendisini bir muhafız alayı karşıladıysa da savaş karşıtı Rus anarşistleri ortada yoktur.

Kropotkin hükümette yer almayı reddetmesine karşılık Almanya'yla süren savaşı desteklemesinden dolayı adı Kerenski hükümetiyle anılmaya başlanır. Bundan sonra da politik sahnedeki rolü gittikçe önemsizleşir.

AĞIR AKSAK ÖYKÜLER

HAZIM RUHİ

Mübarek Kudüs gecesi



Sincan'da Kudüs gecesi yapılacağını aylar önce bildiğimden ve bizzat belediye başkanı tarafından davet edildiğimden, bir aydır harıl harıl sakal bırakmaya çalışıyordum. Biliyorsunuz, sakal sünnettir. Fakat genetik olarak dört dörtlük bir müslüman olamayacağımı anladığımda kahroldum. Olmuyordu, sakalım çıkmıyordu. Acıydı fakat gerçekti. Ben bir köseydim. Daha sonra yaptığım araştırmalarda aile kökümüzün taa Kösem Sultan'a dek gittiğini öğrendim, bu yüzden sülalemdeki tüm erkekler sakalsız bıyıksız hamam oğlanı gibi tiplerdi. Ne yaparsam yapayım kesinlikle bir Müslüm Gündüz gibi ya da Hizbullah liderleri gibi gururla bırakacağım sakalım olmayacaktı. Sakalım olmadığı için sözüm de geçmeyecekti. Bu durumu açıp Sincan Belediye Başkanı'na bildirdim. Çok yumuşak bir sesle "Olsun. İslamda zorlama yoktur. Bu senin alınyazın" dedi. Bu duruma ziyadesiyle sevindim. Demek ki ben de Kudüs gecesine katılıp, "Tekbiiir, Allahu Ekber" diye bağırıp, Ayetullah Humeyni'den hareketli bir türkü olan "Ahmet'in Mehmet'in şeriatı var, ben de isterem" adlı koçaklamayı okuyabilecektim. Ben de sahnede en az bir Genco Erkal ya da Rutkay Aziz kadar yetenekli ve sahne düzenlemesini İran Büyükelçisi'nin yaptığı o muhteşem tiyatro gösterisini avuçlarım patlayana kadar alkışlayabilecektim. Hele belediye başkanının "Hepinizin elini kolunu bağlayıp size iğne batıracağız" lafları karşısında nasıl da mest olacaktım.

Fakat tüm bunlar hayal oldu. O akşam televizyonun karşısına geçmiş "Sıcağı Sıcağına" programını izlerken zıırr diye telefon çaldı. "Bu saatte kim arıyor olabilir" kaygısıyla ahizeyi kaldırdım. Aaaa, karşımdaki Genelkurmay Başkanı'ydı. Sert bir sesle "Hazım sen misin" diye sordu. Bunlar beslemeyip de asan gruptan olduğu için gayet ihtiyatlı bir şekilde "evet" diyebildim. O sırada telefonda askeri marşlar çalınmaya başlandı. Genelkurmay Başkanı ise konuşmaya devam ediyordu:

"Bu cumhuriyeti biz hem koruruz, hem de kollarız. Türkiye'nin rejimine yönelik tehdit var. Öyle bir geceye nasıl katılma cüretinde bulunursun. Manyak mısın, Atatürk çocuğu değil misin, matematik öğretmeni, karga meselesi, kurmay yüzbaşılığı, Erzurum - Sivas kongrelerini bilmiyor musun? Sakın o geceye gitme, kır kıçını otur evinde."

Birdenbire her tarafımdan ter boşandı. Ne yapacağımı şaşırdım. Başladım alttan almaya:

"Aman sayın paşam. Yapmayın, etmeyin. Siz, zamanında da bu memleketi uçurumun kenarından, Zigana geçidinden, Niyagara şelalesinden bu tarafa çekmediniz mi? Siz bizi hep kurtarmadınız mı? Sizin sayenizde memleket bu hale gelmedi mi? Her şey güllük gülistanlık değil mi? Yine yapın anasını satayım. Ordu, millet elele genel greve, ay pardon, büyük darbeye!"

Bu sözlerimin üzerine Genelkurmay Başkanı'nın sesi yumuşadı. "Aferin her zaman böyle ol işte" dedi ve devam etti:

"Böyle çok hoşuma gidiyor."

Biraz içim rahatlamıştı. Kudüs gecesine gitmekten vazgeçtim. İyi ki de gitmemişim. Ertesi gün Sincan sokaklarında askerler tanklarıyla şeriata kung-fu yapmanın antrenmanlarını yapmaya başladılar. Motorize eğitim birlikleri yakında milletin motorunu bozacağının ipuçlarını verdi.

İki arada bir derede kalmıştım. Bir durum değerlendirmesi yapsın diye Ufuk Uras Bey'e bir akıl danışayım dedim.

Telefonun tuşlarına Bilal İnci gaddarlığıyla bastım. Karşıma telesekreter çıktı. Ufuk Uras Bey not bırakmıştı: "Bu gece konserdeyim. Sinyal sesinden sonra siz de bir şarkı okuyup adınızı bırakın..."

Yapabileceğim bir şey yoktu. Telefonu kapattım.

Yıkıp yapmaktan bıkmadık mı?







Taksim Stadyumu ya da eski ismiyle Taksim Topçu Numune Alayı Kışlası..."Yıkıldı!" Taksim Stadyumu'nda bir maç öncesi. Solda Galatasaray'ın kaptanı "Aslan" Nihat, ortada hakem, Beşiktaş Kulübü kurucularından Şeref Bey, sağda ise, Fenerbahçe kaptanı Zeki Rıza... "Yıkıldı!" Fotoğraflar Selahattin Giz'in. Ve 1940'da Taksim Meydanı. Anıttan gayrı ne varsa yıkılmış... Düzenlenecek. Böyle kalsaymış daha da iyi olacakmış... "Yıkılmış!"

Taksim'e cami, 27 yıllık bir rüya!, Belediye başkanı Tayyip Erdoğan böyle yorumluyor, cami projesini. Tam 27 yıl, bu ne ısrar, bu ne sabır... Şaşırıp kalıyor insan.

Maksat cami değil, anıt dikmek. Anıtları çok seven bir millet olarak İtalyan Canonica'nın Cumhuriyet Anıtı karşısına beton bir cami-anıt dikme yarışındayız anlayacağınız. Beyoğlu'nda 95 cami varken, meydanın ortasına bir tane daha bir cami dikmenin başka açıklamasını bulamıyorum.

Neyse, anlatmak istediğim, ne cami, ne de anıt. Ben Taksim Meydanı'nı anlatmak istiyorum. 1930'lardan kalan birkaç fotoğrafa bakınca büyükbabalarımızın, babalarımızın anlattıklarını daha iyi anlar oluyorum. Sürekli yıkıp-yakma üzerine yaşayan biz Türkler, boş kalan zamanlarımızda yıkmak için yeniden yapmakla da uğraşıyoruz. 16 devlet kurup, yıkan bizler alışmışız yıkıp, yapmaya... Taksim Meydanı'nda bir top sahası varmış bir zamanlar. Taksim Stadyumu, 19. yüzyılın ikinci yarısında Topçu Numune Alayı Kışlası olarak yapılmış. 1922'den sonra futbol sahası olarak kullanılmaya başlanmış. Yıllarca büyük, küçük takımların futbolcuları top koşturmuşlar bu sahada. Taksim Stadyumu, Taksim Bahçesi ve birçok bina 1940 yılında İstanbul Belediyesi tarafından yıktırılır. "Yeniden düzenlenen" Taksim Meydanı İstanbulluların kullanımına açılır. Artık Taksim Stadyumu yoktur, Taksim Gezisi vardır, Taksim Bahçesi'nin yerini de Taksim Belediye Gazinosu alacaktır. 1960'larda, 1970'lerde, evet 1980'lerde, bitmedi... 1990'larda "yeniden düzenlenir" Taksim Meydanı. Oteller, oteller ve oteller dikiliverir kentin göbeğine. Pardon, dikilmez, "düzenlenir" meydan. İnsanın aklına ister istemez ne kadar dağınık bir millet olduğumuz geliyor elbet. Ve aslında "asker" bir millet olduğumuz için de, sürekli "düzenleyip", "düzenleniyoruz". Bizim olan her güzel şey sadece anılarımızda mı kalacak? Bizimle birlikte yaşlanacak binalar, meydanlar, ağaçlar olmayacak mı? Aslında her şey o kadar hızlı değişiyor ki, artık anılarımızı bile hatırlayamıyoruz, unuttuk. Taksim Gezisi'nde geçen çocukluğumu, Taksim Belediye Gazinosu'nda yapılan okul çaylarını unutmuştum çoktan. Hafızama kazınan olaylar olmamış olsa, yaktığımız ateşlerin sıcaklığı ısıtır olmasa içimi, yaptığımız miting ve yürüyüşleri de unutur olacaktım aslında. "Cami sorunsalı" ile hatırlayıverdim. Bir düşünün, kimbilir sizler de neleri unuttunuz?

Bizim de rüyalarımız var Tayyip Bey, sürekli yıkılıp, yeniden ve yeniden yapılan bir kentte yaşamak istemiyoruz. En azından değişime uyum sağlayacak bir hızla yıkılıp, yapılan bu kent... Buna da razıyız.

Feza KÜRKÇÜOĞLU

SÖZ
Haftalık Haber Yorum Dergisi

● **Sahibi:** Olgu Ltd. Şti. adına Ali KÜÇÜK
● **Koordinatör:** Seyfi ÖNGİDER
● **Yazışleri:** Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, VEHBİ ERSAN, VEYSİ SARISÖZEN
● **İdare:** Muzaffer TUTKAN
● **Sorumlu Müdür:** B. Aytaç YOLDAŞ
● **Ankara Temsilcisi:** Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri

Almanya: A. Vehbi PAKSOY **Tel:** 0049 30 6183742 **Fax:**0049 302755143
Fransa: Y. Mustafa ÖZKAN **Tel:**0033 148572114 **Fax:**0033 148571691
İsviçre: Süleyman ÖZGÜR **Tel:**0041 3415213
İngiltere: Ahmet SAYER **Tel:**0044 1814826280

Adres: Sıraselviler cad. Billurcu sk. No: 3/8 Taksim/İstanbul **Tel:** (0212) 249 99 29 **Fax:** (0212) 249 99 29 **Basıldığı Yer:** Serler Matbaacılık **Dağıtım:** Biryay